

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

kogukonnahariduse ja huvitegevuse õppekava

Annabel Vaarma

**KIVI-VIGALA NOORTESTUUDIO KORRALDAMINE JA
JUHENDAMINE AASTATEL 2018-2021**

Loov-praktiline lõputöö

Juhendaja: Külli Salumäe, huvihariduse õpetaja

Kaitsmisele lubatud.....

(juhendaja allkiri)

Viljandi 2021

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
TÖÖS KASUTATAVAD MÕISTED	6
1. KIVI-VIGALA NOORTESTUUDIO TAUST	7
1.1 Noorsootöö käsitlus ja regulatsioonid Eestis	7
1.2 Noorsootöö Märjamaa vallas	10
2. KIVI-VIGALA NOORTESTUUDIO	13
2.1 Noortestuudio eesmärk ja ülesanded.....	13
2.2 Noortestuudio juhendaja tegevuse kirjeldus	14
2.3 Ülevaade tegevustest aastatel 2018-2019.....	15
2.4 Ülevaade tegevustest 2020-2021.....	16
3. NOORTESTUUDIO ARENDAMINE	20
3.1 Intervjuu valla ametnike ja spetsialistidega	20
3.2 Tegevuskava koostamine aastateks 2021-2022	24
3.3 Kivi-Vigala noortestuudio kodulehekülje koostamine.....	27
4. REFLEKSIION.....	30
KOKKUVÕTE	32
KASUTATUD KIRJANDUS.....	34
LISAD.....	36
Lisa 1. Noortestuudio eelarve	36
Lisa 2. Lapsevanema nõusoleku leht	37
Lisa 3. Nopi Üles juhend	39
Lisa 4. Nopi Üles taotlus.....	42
Lisa 5. Nopi Üles partnerluslepe.....	45
Lisa 6. Nopi Üles eelarve.....	49
Lisa 7. Nopi Üles nimekirjad ning plakat	50

Lisa 8. Nopi Üles vahearuanne	51
Lisa 9. Nopi Üles lõpparuanne	53
Lisa 10. Intervjuu kava	56
Lisa 11. Koodipuu.....	57
Lisa 12. Noortestudio koostöövõrgustiku võimaluse	58
Lisa 13. Noortestudio kodulehekülg.....	59
SUMMARY	60
Lihtlitsents	61

SISSEJUHATUS

Noorsootöö pakub noorele toetavat ja turvalist keskkonda ning loob noorele võimalused mitmekülgsete kogemuste saamiseks erinevates eluvaldkondades, arvestades nende huvisid ja vajadusi.

Noortevaldkonna arengukava eelnõu 2021-2035 (2019, lk 10) näeb ühe noorsootöö valdkonna väljakutsena võrdsete võimaluste loomist kõigis Eesti piirkondades. Selleks on seatud strateegilised eesmärgid, mis aitavad parandada noore elukvaliteeti ning saada vajalikku tuge vähendades tõrjutust ja riskikäitumist, selgitades välja takistused, kasvatades ohuteadlikkust ning luues toimivad tugivõrgustikud (samas, lk 17).

Käesolev loov-praktiline lõputöö käsitleb Kivi-Vigala noortestudio asutamist, tegevuse korraldamist ja arendamist aastatel 2018 – 2021.

Märjamaa vald (MARJAMAA 2021a) asub Rapla maakonnas kahel pool Tallinn-Pärnu maanteed ja ulatub vallapiiridega Harjumaast Pärnumaani. Vallas, milles on veidi üle 7000 elaniku asuvad 1) apteegid, 2) gümnaasium, 3) haigla, 4) kauplused, 5) kino, 6) kirikud, 7) lasteaiad, 8) muusika- ja kunstikool, 9) politseijaoskond, 10) postkontorid, 11) päästekomando, 12) raamatukogud, 13) rahvamajad, 14) ujula, 15) võimlad, 16) noortekeskus ning noortetuba. 2017. aasta sügisel ühendati haldusreformi käigus endine Vigala vald Märjamaa vallaga ning kannab nüüdseks nimetust Vigala osavald. Osavalla suurimateks asulateks on Vana-Vigala ja Kivi-Vigala. Viimases asub ka osavallavalitsus. Vigala osavalla elanikkonna arv on veidi üle 1000, millest Kivi-Vigala külas elab 215 inimest (MARJAMAA 2021b).

Vigala osavald on Märjamaa valla maa-alal ja koosseisus tegutsev üksus, mille eesmärk on kohaliku initsiatiivi ja identiteedi hoidmine, kohaliku omavalitsuse üksuse elanike kaasamine kohaliku elu küsimuste otsustamisse ning piirkondlike huvide esindamine valla ülesannete täitmisel (Vigala osavalla põhimäärus 2017).

Noortestudio algatamise üheks tõukeks oli väikese piirkonna vähesed võimalused noorte vaba aja sisustamiseks. Väljaspool tasemeharidust ning kooli huviringe on noortel vähe võimalusi eneseteostamiseks ning arenguks. Lähimad noorsootöö keskused asuvad Märjamaal ja Pärnu-Jaagupis, millesse jõudmiseks tuleks Kivi-Vigala noortel läbida 27 kilomeetrine ja 15 kilomeetrine vahemaa.

Noortestudio alustas tööd käesoleva autori vabatahtliku tegevusena Kivi-Vigala rahvamajas 2018. aasta septembris ning ametliku ringitegevusega, mis kestab tänaseni, alustati 2019. aasta jaanuaris. Noortestudio otstarbeks on mitmekesistada huvitegevust, kaasata Kivi-Vigala noori rahvamaja ja kogukonna tegevustesse ning toetada kohalikke traditsioone. Noortestudio põhieesmärgiks on toetada noorte vaba tahet, omaalgatust ning nende iseseisvumist. Lisaks annab noortestudio võimaluse noortele, kes elavad Kivi-Vigalas, kuid käivad erinevates koolides sõpradega üheskoos mõnusalt aega veeta.

Käesoleva loov-praktilise **lõputöö eesmärgiks** on kaasa aidata mitmekülgsete ja kvaliteetsete noorsootöö võimaluste loomisele Kivi-Vigala küla noortele, arvestades nende huvisid, arenguvajadusi ja iseärasusi.

Eesmärgi saavutamiseks seadsin järgmised ülesanded:

1. anda ülevaade Kivi-Vigala noortestudio tegevuse aluseks olevatest noorsootöö käsitustest ja dokumentidest;
2. analüüsida noortestudio tegevust aastatel 2018-2020;
3. koostada noortestudiole veebilehekülg;
4. viia läbi noortestudio arendamise suuniste seadmise eesmärgil arutelu kohaliku omavalitsuse ametnikega, kelle tööülesannetesse kuulub noorsootöö tagamine ja korraldamine KOV-i territooriumil;
5. kavandada Kivi-Vigala noortestudio tegevuskava 2021-2022 aastaks.

Käesolev töö koosneb kolmest peatükist ja lisadest. Töö esimeses osas on antud ülevaade noorsootöö käsitusest ja regulatsioonidest Eestis ning Märjamaa vallas. Teine osa sisaldab ülevaadet tegevustest ja struktuuriat koos analüüsi ja järeldustega. Kolmas peatükk sisaldab ülevaadet noortestudio arendamiseks kavandatud tegevustest ja püstitatud eesmärkidest.

TÖÖS KASUTATAVAD MÕISTED

1. **Huviring** – huvihariduse või huvitegevuse raames korraldatav tegevus, kust võtavad osa füüsilised isikud regulaarselt vähemalt kuue kuu jooksul (Huvihariduse ja huvitegevuse pakkuja... 2016).
2. **Huvitegevus** – juhendatud tegelemine huvialaga vaba tahte alusel väljaspool perekonda, tasemeharidust ja tööd, mis ei kuulu huvihariduse alla (Huvihariduse ja huvitegevuse pakkuja... 2016).
3. **Mitteformaalne õpe** - Leiab aset väljaspool kooli ning on ette võetud teadlikult, eesmärgiga end arendada. Mitteformaalne õpe võib toimuda väga erinevates keskkondades, mille puhul õpetamine ja õppimine ei pruugi olla ainult ega peamine otstarve (Kutsestandard 2017).
4. **Noorsootöö** - tingimuste loomine noore isiksuse mitmekülgseks arenguks, mis võimaldab noortel vaba tahte alusel perekonna-, tasemeharidus- ja tööväliselt tegutseda (Noorsootöö seadus § 4).
5. **Noorsootöötaja** - isik, kes täidab erinevaid rolle sõltuvalt noorsootöö teostamise kohast, situatsioonist, sihtgrupist ning eesmärgist. Noorsootöötaja töötab noortega individuaalselt ja rühmas, kavandab ning hindab programme ja projekte, juhib kaastöötajaid, hooldab hooneid ja seadmeid, teeb koostööd teiste valdkondade spetsialistide, vanemate ja huvigruppidega (Noorsootöö õpik 2013, lk 251).
6. **Noortepoliitika** – Laiem valdkond, mis tähendab ühtset lähenemist kõikides noorte elu puudutavates valdkondades noortele suunatud tegevuste põhimõtetele (Kutsestandard 2017).
7. **Pädevus** - kompetents teatud õiguslike alustega omandatud vastutus, ülesanded, õigused ja kohustused; kompetentsus - asjatundlikkus teatud valdkonnas oskuslikult orienteeruda ja tegutseda (Noorsootöö õpik 2013, lk 253).
8. **Ringijuhendaja** – huvitegevuse läbiviija (Huvihariduse ja huvitegevuse pakkuja... 2016).

1. KIVI-VIGALA NOORTESTUUDIO TAUST

Käesolev peatükk annab ülevaate Eesti vabariigis noorsootöö aluseks olevatest käsitustest ja regulatsioonidest ning Märjamaa valla noorsootöö korraldusest.

1.1 Noorsootöö käsitus ja regulatsioonid Eestis

Noortevaldkonna koostööraamistik Euroopa Liidus aitab toetada liikmesriike ning luua noortele võimalusi. Ühiseid eesmärke ning kohustusi noortepoliitika edendamisel määrab vastuvõetud Euroopa Liidu noortestrategie (ENTK). Euroopa riikide noorsootöö ühisjoontena on välja toodud järgmist (Taru, Pilvre, Kaasik 2015, lk 20):

- tegemist on mitteformaalse õppega, mis põhineb teistsugusel lähenemisviisil õppimisele kui formaalõpe;
- noorsootöö arendab noort tervikuna, mitte ainult tema mingit konkreetset oskust või teadmist;
- noorsootöö põhineb vabatahtlikul osalemisel;
- peale isikliku arendamise on noorsootöö eesmärk panustada ka ühiskonna arengusse ja heaolusse;
- kvaliteetse noorsootöö korraldamine nõuab spetsiifilist ettevalmistust.

Noortevaldkond Eestis (ENTK) sisaldab noortepoliitikat ja noorsootööd, mille vastutajaks on Haridus- ja Teadusministeerium. Lõimitud noortepoliitika lähtub noorte vajadustest erinevates eluvaldkondades, mida toetab eesmärgikindel tegutsemine ning mis loob aluse sidusamaks ühiskonnaks. Peamisteks noortepoliitika toimealadeks on 1) noorsootöö, 2) tööhõive, 3) haridus, 4) tervis, 5) kultuur, 6) sotsiaalpoliitika, 7) keskkond, 8) perepoliitika, 9) riigikaitse jt. Oma töös on kohustatud arvestama noortepoliitikas sätestatud põhimõtteid kõik ministeeriumid.

Noorsootöö struktuuri, milles noorsootööd teostatakse, kuuluvad 1) noortekeskused, 2) huvikoolid, 3) noortemalevad, 4) noorte püsi- ja projektlaagrid, 5) noorte- ja noorsootööühingud, 6) noorte osaluskogud ning 7) noorsootöö koolis.

Eestis reguleerib noorsootööd noorsootöö seadus (2010), milles on defineeritud noorsootöö kui 7-26 aastasele noorele tingimuste loomine arendavaks tegevuseks, mis võimaldab tal vaba tahte alusel perekonna-, tasemekoolituse- ja tööväliselt tegutseda. Noorsootöö korraldamisel lähtutakse järgmistest viiest põhimõtetest (Noorsootöö seadus § 4):

1. noorsootööd tehakse noorte jaoks ja koos noortega, kaasates neid otsuste tegemisse;
2. tingimuste loomisel teadmiste ja oskuste omandamiseks lähtutakse noorte vajadustest ja huvidest;
3. noorsootöö põhineb noorte osalusel ja vabal tahtel;
4. noorsootöö toetab noorte omaalgatust;
5. noorsootöös lähtutakse võrdse kohtlemise, sallivuse ja partnerluse põhimõttest.

Noortevaldkonna arengukava eelnõus (2020, lk 7) on sätestatud noorsootöö, huvihariduse ja huvitegevuse peamiseks korraldustasandiks ning elluvijaks kohalik omavalitsus, mille abil saab tuua noorsootöö teenused noorele võimalikult lähedale. Riik aitab omavalitsustel luua ühtset tasandit noorsootöökaks ja selle kvaliteetseks toimimiseks. Teenuse arendamisel lähtutakse tegevussuundade jaotusest, milleks on: 1) noorte osalus ja aktiivsus, 2) noorte huviharidus ja -tegevus, 3) avatud noorsootöö, 4) noorteinfo, 5) noorteseire, 6) noortevaldkonna spetsialistide koolitus, 7) erinoorsootöö, 8) noortelaagrid, 9) noortemalevad, 10) omaalgatused ja 11) rahvusvaheline noorsootöö.

1.1.1 Noorsootöö noore arengu toetajana

Taru, Pilvre ja Kaasik (2015, lk 24) näevad 21. sajandi noori arenenud ühiskonnaliikmetena, kellelt oodatakse teatavat sekkumist ühiskonnaprobleemide kaasarääkimisel, lahendamisel ning ühiskonna paremaks muutmisel. Noorsootöö huvihariduse ja -tegevuse valdkond pakub noorele inimesele mitmekülgseid võimalusi elus hakkama saamiseks, ühiskonnaelu edendamiseks, minapildi ja erinevate väärtuste kujundamiseks.

Tiiu Kuurme (2019, lk 16-17) järgi aitavad noore inimese maailmapilti luua sotsiaalsed kogukonnad, mille kaudu õpib noor inimene nägema elu mitmest vaatepunktist omandades uusi kogemusi ja teadmisi. Olulisel kohal on õppimisel aga võimalus ise uurida, katsetada, puudutada, vaadata ja läbi kogeda.

Noorsootöötaja kutsestandard (2017) sätestab kompetentsusnõuded noorega töötavale spetsialistile. Standardis on välja toodud töö kirjeldus ning selle edukaks tegemiseks vajalikud oskused, teadmised ja hoiakud. Pädev noorsootöötaja lähtub oma töös noorsootöö põhimõtetest rakendades erinevaid, mitmekülgseid ja sobivaid meetodeid. Kohustuslikeks pädevusteks noorsootöötaja tase 6 puhul on: 1) noorsootöö korraldamine, 2) juhtimine, 3) suhtlemine avalikkusega ja koostöö, 4) turvalise keskkonna tagamine, 5) noortevaldkonna arendamine ning 6) professionaalne enesearendamine.

Reinsalu, Pirk ja Kekišev (2020, lk 114) on pakkunud üheks noorsootöö edendamise võimaluseks teha koostööd haridusvaldkonnaga. Üha rohkem soovivad noored paindlikku ning lõimitud haridust läbi mille kogetakse uusi olukordi ning õpitakse uusi teadmisi. Kõige aluseks on usaldus ning parim tulemus saavutatakse ühise eesmärgi ja väärtuste nimel töötamisel. Noorsootöötajate ülesandeks on võimaluste leidmine formaalhariduses püstitatud õpieesmärkide saavutamise toetamiseks. Üha suurem osa koole on leidnud koostöö võimalusi noorsootööasutustega.

Eesti Vabariigi haridusseaduse (1992) järgi on huviharidus teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtuste ja käitumisnormide kogum, mis on omandatud süsteemse juhendatud tegevuse käigus vaba tahte alusel tasemeõppest, täienduskoolitusest ja tööst vabal ajal ning mis loob võimalusi isiksuse mitmekülgseks arenguks.

Lisaks haridusseadusele täpsustab huviharidusstandard (2007) huvihariduse ülesannet, milleks on toetada noorte iseseisvumist ja omaalgatust, pakkuda eduelamusi ja tunnustust ning arendada loovust ja sotsiaalseid oskusi. Standardi järgi on huvihariduse ülesanneteks noorte loomevõimete avastamine ja kavakindel arendamine, mille kaudu aidatakse noorel kujuneda isiksuseks, kes:

1. mõtleb loovalt;
2. oskab oma tegevust eesmärgistada, kavandada ja hinnata;
3. suudab valida, otsustada ja vastutust kanda;

4. suudab analüüsida ümbritsevat tegelikkust;
5. oskab teha tööd, on valmis koostööks;
6. mõistab teadmiste ja pidevõppe tähtsust ning oskab õppida.

1.2 Noorsootöö Märjamaa vallas

Märjamaa noortekeskuse põhimääruse (2019, § 7) järgi on noortekeskuse tegevusvaldkonnaks noorsootöö koordineerimine, korraldamine ja arendamine Märjamaa vallas. Noorsootöö raamdokumentideks kohalikus omavalitsuses on valla arengukava ning allasutuste põhimäärused.

Märjamaa valla 7-26-aastaste koguarv on 1521, millest osaleb huvihariduses ja huvitegevuses 2020. aasta seisuga kokku 619 unikaalset noort. 7-19-aastaste noorte koguarv 01.10.2020 seisuga on 988. (Märjamaa valla...).

- Märjamaa valla noorsootöö institutsioonideks saab lugeda (samas):
- Märjamaa Valla Noortekeskus (koos Sipa ja Varbola, Vana-Vigala noortetoaga),
- Märjamaa Muusika- ja Kunstikool,
- üldhariduskoolid (Märjamaa Gümnaasium, Valgu Põhikool ja Varbola Lasteaed-Algkool, Vana-Vigala Põhikool, Kivi-Vigala Põhikool),
- spordiklubid ja Märjamaa Ujula.

Lisaks nimetatutele on vähemal-suuremal määral Märjamaa valla noorsootöös tegevad (samas):

- Märjamaa Naiskodukaitse, EELK Maarja Kogudus ning projekti-põhiselt piirkonnas tegutsevad küla- ja kultuuriseltsid ning muud mittetulundusühingud.
- Huviringides osalemise võimalust pakuvad üldhariduskoolide kõrval (osana kooli noorsootööst) valla rahvamajad (Märjamaa Valla Rahvamaja, Valgu Rahvamaja, Varbola Rahvamaja, Vana-Vigala Rahvamaja, Kivi-Vigala Rahvamaja).

Noorsootöö rahastamine (Haridus- ja Teadusministeerium 2021) toimub kohaliku omavalitsuse eelarvest vastavalt valla või linna arengukava põhimõtetele. Noorsootöö toetamiseks sõlmitakse leping tegevuste läbiviijaga või viiakse läbi projektikonkurss.

Märjamaa vald on taotlenud ning saanud huvihariduse ja huvitegevuse täiendavat toetust, mille kaudu saab pakkuda noortele mitmekülgseid osalusvõimalusi.

Märjamaa Vallavolikogu võttis esmakordselt vastu huvihariduse ja huvitegevuse toetamise korra aastal 2018. Selle alusel makstakse taotlejatele kahte liiki toetusi (Märjamaa valla...):

1. teenuse pakkuja toetust neile, kes loovad Märjamaa vallas Märjamaa valla 7-19 aastastele noortele võimalusi tegeleda huvihariduse ja huvitegevusega,
2. transporditoetust huvitegevuses ja huvihariduses osalejatele.

Märjamaa valla huvihariduse ja huvitegevuse kavas on kirjas (samas):

noorsootöö valdkonda kuuluvad vastavalt noorsootöö seadusele reguleeritud huviharidus ja huvitegevus, mis võimaldavad noorel inimesel omandada ja kogeda uusi teadmisi, oskusi ja hoiakuid valitud huvialal. Noorte huviharidus ja -tegevus võib olla pika- või lühiajaline, kuid kindlasti peab tegemist olema regulaarse ja süsteemse pädevate spetsialistide poolt juhendatud huvialaga tasemeõppest ja tööst vabal ajal vaba tahte alusel. Huvitegevus toimub huviringide põhimõttel koolis, noortekeskuses, noorteühingus, rahvamajas, raamatukogus või mujal.

Märjamaa valla arengukavas (2018, lk 20) on välja toodud noorsootöö eesmärk, tegevused, investeeringud ning väljakutsed. Eesmärgiks on kättesaadava ja jätkusuutliku noorsootöö teenuse pakkumine Märjamaa valla erinevate piirkondade noortele. Arengukavas välja toodud noorsootöö valdkonna tegevused on järgmised:

1. Noortetubade võrgustiku laiendamine ja koostöö tõhustamine valla erinevates piirkondades;
2. noortetubade jaoks vajalike ruumide rekonstrueerimine ja sisustamine;
3. aktiivsete eestvedajate leidmine, motiveerimine ja tunnustamine;
4. noorsootöö arendamine olemasolevate või asutavate külaseltside baasil;
5. noorte omaalgatuse ja erinevate noorsootöö projektide toetamine;
6. noorsootöö tegevuskava koostamine ja jätkusuutlikkuse tagamine.

1.2.1 Väljakutsed Märjamaa valla noorsootöös

Märjamaa valla arengukava (2018, lk 20) toob välja peamise väljakutse noorsootöö valdkonnas, milleks on noorsootöö arendamine ja selle tagamine valla erinevates

piirkondades. Märjamaa valla 2021. aasta huvihariduse ja huvitegevuse kava (2020) toob välja ka valdkonna kitsaskohad lähtudes hetkeolukorrast ja kohalikest erisustest, valdkonna juhtide ja pädevate spetsialistide kogemustest ning kaardistatud noorte arvamustest. Kitsaskohad raskendavad noortel huvihariduses ja huvitegevuses täiel määral osalemist.

Kitsaskohtadena mitmekesisuses nähakse, et 1) Märjamaa vallas olemasolevad huvihariduse ja huvitegevuse võimalused ei kata kogu noorte huvide ja tegevusvaldkondade spektrit, 2) tegevused ja tegevuskohad ei ole piisavalt hästi varustatud ning 3) valdkonna spetsialistide omavaheline koostöö on vähene. Nende vajakajäämiste heakstegemiseks peetakse vajalikuks 1) laiendada huvialade spektrit ja võtta kasutusele uuenduslikke meetodikaid, 2) mitmekesistada osalevate noorte võimalusi enese proovilepanekuks ning 3) parandada tegevuskohtade tingimusi ning vajalike vahenditega varustatust.

Kitsaskohtadena kättesaadavuses nähakse, et 1) info huvitegevuse võimalustest ei jõua noorteni, 2) huvikoolis ja huviringides ei suudeta tagada ruumipuuduse tõttu õppekohti kõigile soovijatele, 3) huvihariduse ja huvitegevuse ajakava ning tegevuskohtade kavandamisel ei arvestata piisavalt noorte vajadusi, 4) erivajadustega noorte kaasamisel huviharidusse ja huvitegevusse on spetsialistidel vähesed teadmised, 5) kvalifitseeritud juhendajatest on puudus ning 6) ülekoormatuse tõttu üldhariduskoolis on noortel vähem võimalusi osaleda huvihariduses ja -tegevuses, mis näitab üldhariduse ja huvihariduse/-tegevuse puudulikku omavahelist koostööd. Huvihariduse ja huvitegevuse kättesaadavaks muutmisel tuleb tagada 1) noorele huvitegevuses osalemiseks vajalike vahendite olemasolu, 2) olemasolevate võimaluste kohta infot, 3) üldhariduse ja huvihariduse/huvitegevuse omavaheline koostöö, 4) osaluseks vajalike transpordivõimaluste olemasolu, 5) noorele sobiv osalusvorm ning 6) lähtuda tegevuste kavandamisel uuringutest ja noorte tagasisidest lähtumine.

2. KIVI-VIGALA NOORTESTUUDIO

Käesolev peatükk annab ülevaate noortestuudiost ning selle tegevusest aastatel 2018-2021.

2.1 Noortestuudio eesmärk ja ülesanded

Noortestuudio sihtrühmaks on noored vanuses 7-19, kes elavad Märjamaa vallas. Eelkõige on tegevused suunatud Kivi-Vigala küla noortele ja sealsele kogukonnale. Noortestuudio tegevus aitab hoida külaelu aktiivsena ning lõimida omavahel erinevaid vanusegruppe. Üheks sihtgrupiks, kellega teha koostööd, on ka lapsevanemad, kelle lapsed käivad noortestuudios.

Noortestuudio tegevuse korraldamine, läbiviimine ning juhendamine on olnud minu ülesandeks alates 2018 aasta sügisest, mil noortestuudioga alustasin. Korraldamine hõlmab projektide kirjutamist ning rahastuse taotlemist huvihariduse ja huvitegevuse täiendavast toetusest. Tegevuste ettevalmistamine tähendab 1) uute teadmiste omandamist ja oskuste arendamist, 2) erinevate osapooltega kokkulepete sõlmimist, 3) tähtaegadest kinnipidamist ning ajaplaneerimist, 4) tööd erinevas eas, tausta, arengutaseme ning huvidega noortega, 5) inventari soetamist ning 6) eelarve planeerimist ja palju muud. Ringijuhendajana pean kursis olema samuti noorsootöö seadusandluse, dokumentatsiooni ning noorsootöö keskkondadele esitatavate turvalisuse nõuetega. Noortestuudio juhendamine hõlmab aktiivset võrgustikutööd ning selle arendamist. Paljuski kaasan noortestuudio tegevuste ettevalmistamisse Kivi-Vigala rahvamaja juhatajat.

Noortestuudio toimub kaks korda kuus, ühe korra kestus on 2 h – 4 h. Lisaks toimuvad hooaja jooksul kaks kuni neli laagrit või ööbimist rahvamajas, mis on sisustatud mitmekülgsede tegevustega. Kestuseks eelistame 3 kuni 4 tundi, kuna pikema aja jooksul saavutatakse noortega kõige efektiivsem tulemus. Sedasi on võimalik planeerida suuremamahulisi sündmusi ja kohtumisi ning võtta ette tegevusi, mille ettevalmistuse osakaal on suurem.

Noortestudio rahastamine toimub huvihariduse ja huvitegevuse täiendavast toetusest, mille alusel makstakse toetust neile, kes pakuvad Märjamaa vallas huviharidust või huvitegevust 7-19-aastastele noortele. Antud toetuse eesmärgiks on vähendada noortevaldkonna kitsaskohti ning suurendada uuenduslike ja mitmekülgsete huvialade hulka vallas.

2.2 Noortestudio juhendaja tegevuse kirjeldus

Noortestudio juhendamine hõlmab tööosade täitmist, mis on kooskõlas noorsootöötaja tase 6 kutsestandardiga.

Tabel 1. Kivi-Vigala noortestudio juhendaja tööosad ja tegevused

Töö osa	Tegevused
Noortestudio korraldamine	- Mitteformaalse õppe kavandamine, läbiviimine ja koordineerimine (tegevuskava koostamine); - noorte toetamine eesmärkide sõnastamisel ning saavutamise reflekteerimisel (Dixit kaartide kasutamine); - tegevusmeetodite arendamine; - noorte üldpädevuste arendamine ja väärtuste selgitamine; - noorte kaasamine kogukonna ellu (esinemine rahvamaja jõulupeol, prügimatk); - tervisliku ja keskkonnasäästliku eluviisi tutvustamine; - info kogumine noortelt ning selle analüüsimine (kolmel korral aastas); - digitehnoloogia kaasamine (noortestudio kodulehekülje arendamine, videotöötlemis programmide kasutamine); - esmase nõustamise läbi viimine.
Noortestudio juhtimine	- Tegevuste algatamine ja käivitamine (taotluse esitamine); - jätkustuutlik tegutsemine; - noorte motiveerimine, innustamine ja kaasamine nii tegevustesse kui ka otsustusprotsessidesse (koosolekud); - tegevuste kavandamine ja ressursi leidmine (taotluse koostamine, eelarve haldamine (Lisa 1); - protsessi jälgimine; - asjaajamistoimingute planeerimine ja korraldamine (väljasõitude ja töötubade korraldamine).
Suhtlemine avalikkusega ja koostöö	- Noortestudio sisu ja tegevuste tutvustamine noortele, lapsevanematele ja kogukonnale (veebilehekülje kaudu, suusõnaline info);

	- koostöövõrgustiku loomine (ümberkaudsete kultuuri- ja haridusasutustega).
Turvalise keskkonna tagamine	- Noorsootöö väärtustest ja õigusaktidest lähtumine (noorsootöö seadus, kutsestandard, kutse-eetika); - tegevusruumide korrasolu ja ohutuse tagamine; - kujundan laste omavahelisi suhteid.
Noortevaldkonna arendamine	- Töörühmade ja tegevuste loomine ning koordineerimine.
Professionaalne enesearendamine	- Juhendamise analüüsimine ja järelduste tegemine; - eesmärkide seadmine; - uute töövõtete ja meetodite omandamine (koolitused) ning teadmiste ja oskuste rakendamine noortestudio töös; - enese vaimse ja emotsionaalse tervise tasakaalus hoidmine; - vajadusel abi otsimine.

2.3 Ülevaade tegevustest aastatel 2018-2019

Tabel 2. Noortestudio tegevus 2018-2019

Toimumise ajavahemik	Jaanuar 2019 – detsember 2020
Osalejate arv	3-13 unikaalset noort
Läbiviijad	Korraldaja ja tegevuste läbiviija Annabel Vaarma, kaasatud Kivi-Vigala rahvamaja juhataja
Ettevalmistus tunnid	27 h
Läbiviidud tunnid	73 h
Noortestudio tegevused	- Koosolekute pidamine (noorte ideede, mõtete, soovide, murede, vajaduste kaardistamine); - tähtpäevade tähistamine (isadepäev, kadripäev, jõulud, sõbrapäev, munadepühad); - näitlemine (esinemine, teatri külastus, etüüdid, diktsioon, improvisatsioon, kõnetehnika, kehatunnetus, nukuteater); - noortekeskuste külastamine (Vana-Vigala ANK ja Märjamaa noortekeskus) - digilahenduste käiku võtmine (Kuldvillak, Kahoot, videotöötlus programmid); - mängude mängimine (meeskondlikud, seltskondlikud, aktiivsed ja sportlikud); - kogukonna lõimimine (prügimatk, jõulupeol esinemine); - kokkamine, matkamine, turniirid, meisterdamine, filmi vaatamine, ööbimine, disko.
Tegevuskeskkonnad	- Kivi-Vigala küla, Kivi-Vigala rahvamaja,

	- Vana-Vigala ANK, Märjamaa noortekeskus, - Vigala Külade Keskus, - Lottemaa teemapark.
Töötuba	Anre Kuldja foto- ja videotöötuba
Kajastamine	Kivi-Vigala rahvamaja <i>Facebooki</i> leheküljel, tegevuse aruanded, kirjalik ja suuline info.

Noortestudio tegevustest võttis osa 2019 jaanuarist - 2020 detsembrini 3-13 unikaalset noort, kellega kokku veetsime 73 h tegevusi. Noorte vanusevahemik ulatus 7-16 aastaseni. Peamiseks tegevuskeskkonnaks oli Kivi-Vigala küla ning sealne rahvamaja, kuid avanes võimalus külastada ka ümberkaudseid noortekeskuseid.

Tegevuste planeerimisel lähtusin eelkõige Märjamaa valla arengukavast, Huvihariduse ja huvitegevuse toetamise korrast, noorsootöö seadusest ning Noortekeskuste Heast Tavast. Sisendi oma tööle kogusin noortestudios käivatelt noortelt ning kaardistasime üheskoos nende mõtted, soovid, vajadused ning mured.

Tegevuste planeerimisel arvestasin noorte vajadusi ning püüdsin luua tingimusi nende mitmekülgeks arenguks. Tegevuste ettevalmistamisel ning läbiviimisel kaasasin lisaks noortele ka kogukonda ja lapsevanemaid (Lisa 2).

2.4 Ülevaade tegevustest 2020-2021

Tabel 3. Noortestudio tegevus 2020-2021

Toimumise ajavahemik	Jaanuar 2020 – mai 2021
Osalejate arv	3-18 unikaalset noort
Läbiviijad	Korraldaja ja tegevuste läbiviija Annabel Vaarma, kaasatud Kivi-Vigala rahvamaja juhataja
Ettevalmistus	39 h
Läbiviidud tunnid	124 h
Tegevused	- Koosolekute pidamine (noorte ideede, mõtete, soovide, murede, vajaduste kaardistamine); - tähtpäevade tähistamine (jõulud, sõbrapäev, maailmakoristuspäev); - näitlemine (etüüdid, diktsioon, improvisatsioon, kõnetehnika, kehatunnetus, 0-dialoog, pantomiim, nukuteater);

	- noortekeskuste külastamine (Märjamaa noortekeskus); - laager ja ööbimised; - digilahenduste käiku võtmine (Kuldvillak, Kahoot, video- ja fototöötlus programmid, noortestudio veebilehekülg, blogi); - mängude mängimine (meeskondlikud, seltskondlikud, aktiivsed ja sportlikud); - kogukonnale (Nopi Üles projektikonkurss, prügijalutuskäik, jõulupeol esinemine); - veebitegevused piirangute ajal (väljakutsed, mängud, videod); - kokkamine, matkamine, turniirid, meisterdamine, filmi vaatamine, ööbimine, disko, näomaalingute töötuba.
Tegevuskeskkonnad	- Kivi-Vigala küla, Kivi-Vigala rahvamaja, - Märjamaa noortekeskus, - Vigala Külade Keskus, - Alpakafarm, Halinga Automuuseum, Pärnu-Jaagupi Päästekomando.
Kajastamine	Kivi-Vigala rahvamaja <i>Facebooki</i> leheküljel, noortestudio koduleheküljel, tegevuse aruanded, kirjalik ja suuline info.

Noortestudio tegevustest võttis osa 2020 jaanuarist - 2021 maini 3-18 unikaalset noort, kellega kokku veetsime 124 h tegevusi. Noorte vanusevahemik ulatus 7-16 aastaseni. Peamiseks tegevuskeskkonnaks oli Kivi-Vigala küla ning sealne rahvamaja, kuid lisaks avanes võimalus külastada ümberkaudseid noortekeskuseid, muuseume ning asutusi. Üldjoontes olid tegevused ja teemad noortestudio tegevustes aastate lõikes samad, kuid meetodid tegevuste läbiviimisel olid erinevad. Tegevuste kattuvus on tingitud noorte endi soovidest ning noortestudio traditsioonidest.

2.4.1 Nopi Üles

Nopi Üles (EANK) on noorte piirkondlike omaalagatuste konkurss, mille tegevuste elluviimist rahastatakse haridus- ja teadusministri kinnitatud ning Haridus- ja Noorteameti poolt elluviidava ESF kaasrahastatud programmis "Tõrjutusriskis noorte kaasamine ja noorte tööhõivevalmiduse parandamine" kirjeldatud tegevuste raames (Lisa 3).

Oktoobri alguses aastal 2020 kirjutasime koos noortega projektikonkursile „Nopi Üles“ taotluse (Lisa 4), et soetada rahvamajja mängukonsool, teler ja mängud. Põhi liikmeteks projekti kirjutamisel olid kohaliku noored Liisa-Marinelli Viik ja Karolin Otter, kes võtavad aktiivselt osa ka noortestudio tegevustest. Video aitasid lisaks koostada noored Rayan Kuldma ja Grete Ly Sildoja. Noortele mentoriks olin mina ning eelarvega aitas kaasa Annika Urbel, kellega sõlmiti partnerluslepe (Lisa 5). Üheskoos noortega tegime valmis videoklipi, mis läks üles sotsiaalmeediasse. Video saadi üles Nopi Üles facebooki leheküljele 16. oktoobriks ning kohustuslik kogus *like* koguti kokku vaid kahe päevaga. Üritus toimus 28. novembril kella 11.00-18.00 Kivi-Vigala rahvamajas. Seoses keerulise ja äreva olukorraga riigis olime sunnitud kõik üritused viima läbi ühel päeval.

Õnnestus saada rahastus kogusummas 1800 eurot (Lisa 6) ning see võimaldas soetada Noortestudiole vajalikud vahendid. Algselt planeerisime korraldada ajavahemikul 1. november – 28. november viis eriilmelist sündmust, milleks olid: 1) Pere jämm, 2) Pühapäevane mängukas, 3) Tantsuvõistlus, 4) Filmimaraton ning 5) Mälupäev. Eriolukorra tõttu korraldasime viie planeeritud ürituse asemel ühe mänguderohke päeva, mille kestus oli 7h. Tegevuse sihtgrupiks oli kogu Kivi-Vigala küla kogukond. Kokku osales üritusel 24 inimest (Lisa 7). Kokku kestis kogu projekti periood pea kaks kuud alates oktoobrist kuni novembrini.

Projekti algus oli äärmiselt kiire tempoga, kuna mõte esitada projekt tuli suhteliselt hilja. Koheselt võtsime teema noorte hulgas arutellu ning jõudsimme arusaamani, et soovime kõige enam üht ägedat mängukonsooli varustust. Kirjutasime projekti oktoobri alguses ning filmisime videoklipi, milles mängisid väga suurt rolli noored. Järgmiseks panime 16. oktoobriks kokku täpsema eelarve, ajakava ning võimalikud sündmuste toimimise kuupäevad. Motivatsiooni kiireks tegutsemiseks andis juurde asjaolu, et kogusime vajalikud meeldimised kokku vaid kahe päevaga 18. oktoobriks. Selle käigus oli juba jutt kogukonnas liikvele läinud ning uudistajaid meie projekti osas oli palju. Suurimaks probleemiks ning takistuseks sai inventari hiline mine, mida kajastasime ka projekti vahearuan des (Lisa 8). Kuna meie tellitud kaup ei tulnud Eestist, siis piiride sulgemise tõttu ka inventar hilines. Viimaks koos noortega võtsime kasutusele varuplaani, kus viisime kõik tegevused läbi ühel päeval 28. novembril. Katsumuseks osutus ka koroonaviirusest tingitud piirangud, mistõttu jagasime päeva kolmeks ning hoidsime ruumi hajutatud. Viimaks kirjutasime lõpparuande (Lisa 9) ning 30. novembriks andsime läbiviidud tegevustest ülevaate.

Kõige suurema õppetunni saime justnimelt projekti kirjutamise ning sündmuse läbiviimise osas. Edaspidi paneme rohkem rõhku võimalikele riskidele tegevuste planeerimisel ning omame varuplaani. Meeskonna osas saime kinnitust, et meil on tugev improvisatsiooni oskus ning vajadusel suutsime kiiresti ümber mõelda ning tegutseda. Ehk tänu meie projektile ühendame rohkem omavahel nii külas kui ka vallas elavaid noori. Tagasiside on seni olnud ainult positiivne ning kogukonnal on hea meel, et noored ise üht projekti eest vedasid ning lõpule viisid. Samuti oodatakse juba uut üritust, sest olude sunnil kõik, kes soovisid, kohale ei saanud siiski tulla.

3. NOORTESTUUDIO ARENDAMINE

Käesolevas peatükis saab ülevaate noortestuudio arendamiseks läbiviidud tegevustest.

3.1 Intervjuu valla ametnike ja spetsialistidega

Et välja selgitada valla noorsootöö spetsialistide ja ametnike kuvand noorsootööst Märjamaa vallas ning suunised Kivi-Vigala noortestuudiole edasise tegevuse arendamiseks, viisin läbi intervjuu, millel osalesid: 1) Märjamaa vallavanem (VV), 2) Kivi-Vigala Põhikooli direktor, kes on ühtlasi ka Vigala osavallavanem (OVV), 3) Märjamaa noortekeskuse juhataja (NKJ), 4) kultuurinõunik (KN) ning 5) Kivi-Vigala rahvamaja juhataja (RJ). Vallavanema ning kultuurinõuniku üheks tööülesandeks on olla kursis noorsootöö valdkonnaga Märjamaa vallas ning koordineerida noorsootöö teenuse pakkujate tööd. Noortekeskuse juhataja on noorsootöö korraldaja ja juht Märjamaa vallas. Rahvamaja juhataja ning osavallavanema ülesanneteks on teha koostööd ümberkaudsete asutustega ning üksustega.

Intervjuu läbiviimisel tuginesin fookusgrupi intervjuu läbiviimise meetodikale. Fookusgrupi intervjuu peamiseks aspektideks on fookuses olev kindel teema ning kindel sihtgrupp, kus intervjuuerija täidab nii moderaatori, kuulaja kui ka vaatleja ülesandeid (Õunapuu 2014, lk 173). Intervjuu kaudu saadud vastused salvestasin diktofonile helifailina kui ka kaameraga videofailina. Seejärel laadisin saadud helifailid arvutisse ning transkribeerisin tekstiks ise olemasoleva videofaili kaasabil.

Intervjuuks valmistasin ette küsimused teemaplokkide kaupa, mille esitasin intervjuueritavatele vaba vestluse vormis.

Intervjuu ettevalmistamise ja läbiviimise etappideks olid:

- fookusgrupi intervjuu meetodikaga tutvumine,
- intervjuu kava koostamine,
- intervjuu läbiviimine (Lisa 10),

Vastuste saamiseks mind huvitanud küsimustele:

- transkribeerisin intervjuu helifaili,
- lugesin koduvalt läbi intervjuu kirjaliku teksti ja koostasin koodipuu (Lisa 11),
- analüüsisin intervjuuga kogutud tegstilisi andmeid, lähtudes küsimustest, millele soovisin vastuseid,
- tõin välja tulemused.

3.1.1 Intervjuu tulemused

Intervjuu eesmärgiks oli saada vastused järgmistele küsimustele:

1. Missugused arengud peaksid toimuma Märjamaa valla noorsootöös eelseisvatel aastatel?
2. Missugune osa võiks olla Kivi-Vigala noortestuudio Märjamaa valla noorsootöös?

Vastusena esimesele küsimusele toodi välja, et peaks **tekkima ühtne arusaam Märjamaa valla noorsootööst**. Üheks etapiks on toimiva **kommunikatsiooni** ja **koostöö** tekkimine. Intervjuu käigus toodi käigus esile, et valla elanikkonna teadlikkuse tõstmiseks noorsootööst on peamine otsesuhtlus nii sihtgrupiga, kogukonnaga kui ka teiste asutustega. Lisaks on oluline arvestada ettevõtjatega ja üksikisikutega. Info paremaks liikumiseks kogukonnas aitavad kindlaks määratud kommunikatsioonikanalid, mille abil võimalik luua ühtne arusaam Märjamaa valla noorsootööst.

KN: Mina ikka pooldan kõige rohkem seda - otsesuhtlus ja käia ise rääkimas. Seda enam, et hetkel veebiõppe kogus nii suur. Aga kui jälle võimalust on, siis otse minna ikka kooli ja erinevatesse kohtadesse ennast tutvustama ja promoma. Või siis (näiteks) Kivi-Vigala rahvamaja jõulupidu, kus noortestuudio ka esines. Märjamaa folgid ja suvepeod on ka koht, kus ennast näidata (ja tegevust tutvustada).

VV: Kommunikatsioon ikka eelkõige. Kõik võimalused ikka selles mõttes, et suust-suhu, nii Märjamaa valla nädalaleht kui ka Facebook. Läbi sündmuste tutvustada, korraldades näiteks täiskasvanutele avatud uste päevi.

Valla ametnike ning asutuste juhtide arvates aitaksid **koostööd ja kommunikatsiooni** edasi viia kindlad korraldamise lähtepunktid, kus olulisel kohal on sihtgrupi varajane kaasamine ja sisendi saamine. Lisaks on oluline aktsepteerida ka teisi ümberkaudseid teenusepakkujaid. Märjamaa vallas on oluline noorsootöö pakkujatel leida oma nišš ning mitte dubleerida juba piirkonnas olemasolevaid tegevusi ja tegevusvaldkondi.

NKJ: Ja teine mis minu arvates vajab väga põhjalikku tööd on ikkagi koostöö. Asutuste vaheline koostöö, eriti noortevaldkonnas ja ükskord mõistmine, et meil on meie noored mitte minu ja sinu noored. Aktsepteerimine ka see, et peame üksteisega arvestama. Kui on olemas kohapeal toimivad huviringid, siis mul ei ole mõtet pakkuda täpselt sama asja. Ma pean pakkuma nõu lisa nüanssi, väärtust, tegevust, mis ei kattuks, et noortel oleks huvi.

VV: Võtmesõnaks koostöö. Et ei võitle üksteisega, pakume mitmekülgseid võimalusi/valikuid, ei kattu aegadega.

*NKJ: Aga ongi oluline käia ja jälgida, mida teised teevad, et leida oma nišš, et ei dubleeriks tegevust vaid annaks midagi juurde. Aga see ongi koostöö koht ja suhtlus omaette. Sügisel plaanitakse läbi viia **noorsootöö kvaliteedihindamine** vallas, et **kaardistada noorsootöö hetkeseis** ning anda hinnang senisele tegevusele. Intervjuul arutleti, et Märjamaa vallas ei ole koostöö inimeste ja asutuste vahel kõige tugevam. Paljud teenusepakkujad pigem konkureerivad üksteisega ning seetõttu on koostöövõrgustiku ülesehitamine raskendatud.*

NKJ: Sellepärast olemegi võtnud kvaliteedihindamise uuesti ette, et saada teada, mis olukord on vallas ning vaadata jälle otsa välishindajate tagasisidele - mida nemad tähele panid, vaatasid ning mida peaksime muutma või kus parandustegevusi tegema. See annab jällegi hea ülevaate, sest kvaliteedihindamisel tuleb kõik ära kaardistada, mis vähegi võimalik. Ja sealt tulebki korralik ülevaade, kus on toimivad huviringid olemas. Ka koolide ja rahvamajade juures. Kuigi seda kõike me teeme huvihariduse raames ka, aga jälle ülevaatlikult.

KN: (Oluline on koos panustada) mitte pakkuda konkurentsi.

VV: (Meil) konkurents jah, ja hoiad endale kõik asjad. Võtmesõnaks (peaks olema) koostöö. Et ei võitle üksteisega, pakume mitmekülgseid võimalusi ja valikuid ning ei kattu aegadega.

NKJ: Kui on olemas kohapeal toimivad huviringid, siis mul ei ole mõtet pakkuda täpselt sama asja. Ma pean pakkuma nõu lisa nüanssi, väärtust, tegevust, mis ei kattuks, et noortel oleks huvi. Ja sedasi jõuamegi noorteni noortepäeva formaadis. Tulebki mõelda, et mida meie piirkonnal praegu on vaja. Ja lõpuks noored peavad sisendit andma. Eks sellepärast tulebki kvaliteedihindamist teha ja põhjalikult mõelda.

Vastusena teisele küsimusele selgus intervjuu käigus, et noortestudio tegevus mängib suurt rolli teadmiste ja oskuste edasiandmisel noorsootöös. Kõik intervjuul osalejad olid arvamusel, et eelkõige peaks noorsootöö arendama noore **üldpädevusi** ja sotsiaalseid oskuseid, kus olulisel kohal oli üksteisega arvestamine, vastutus, eestvedamine, omaalgatus, ettevõtlikkus ja meeskonnatöö.

RJ: (Noored peaks noorsootööst õppima) koostööd ning on valmis teistega koos tegutsema, et ei ole ainult „mina“.

VV: Eks ta saab ka ise teadmisi/oskusi, et teistele (noortele) midagi organiseerida või korraldada. Noorsootöö kasvatab kindlasti ka motivatsiooni, sest see (noorsootöö ja noortestudio) toetab seda tegevust, mis koolis ka tehakse. Ka eri rollid, näiteks vastutust on rohkem kui koolitunnis.

NKJ: Seal (koolis) nad saavad pigem teadmised, aga noorsootöös on sul võimalik praktiseerida rohkem, et neid teadmisi ära kasutada. Aga sotsiaalsed oskused on noorsootöö valdkonnas ühed tugevamad. Näiteks esinemisjulgeus või meeskonnatöö. Omavaheline suhtlus eriti. Üksteisega arvestamine ja tolerantsus. Ettevõtlikkus!

Toodi ka välja, et noorsootöö valdkonnas on olulisel kohal **analüüs ja refleksioon**. Kindlasti peaksid tegevused ja teadmised olema mõtestatud nii läbiviijate kui ka osalejate poolt. Intervjueeritavad mainisid, et ära ei tohi unustada tagasisidestamist, mille käigus on võimalik saada sisend või teha muudatused järgmisel tegevusel.

NKJ: Jah, sest kui pead ise (noor) tegema, siis sina vastutadki. Ja kui kukub läbi, siis vastutadki, aga oluline on just analüüs. Noorega tagasisidestamine peale igat tegevust tuleks rohkem esiplaanile tõsta, et nad saaksid ka ise aru ning mõtestada, mis nad nüüd õppisid. Sest neid õpiväljundeid hakkavad järjest kõik projektid küsima.

Märjamaa valla üheks arenguks noorsootöös on **mobiilse noorsootöö** rakendamine, mille osa on ka noortestudio. Intervjuu vältel mainiti mitmeid kordi, et noortestudio ülesandeks on pakkuda mitmekülgset tegevust Kivi-Vigala piirkonnas sarnaselt mobiilse noorsootöö

formaadile, et noorsootöö jõuaks ka valla ääremaile ja väike küladesse. Märjamaa valla ametnikud ja asutuse juhid olid üksmeelel, et noorsootöö jätkusuutlikkust ja kättesaadavust aitavad saavutada pädevad juhendajad.

NKJ: Me eelkõige vaatame ikka oma noortekeskuse tööd, aga sinna sisse oleme juba põimunud selle nõ mobiilse noorsootöö ning võib lugeda, et noortestuudio läheb sinna mobiilse noorsootöö alla. Täna seaks päevaks osalenud väga paljudel erinevatel koolitustel ning ma näengi, et see mobiilne noorsootöö on üks valdkond, mida tuleks Märjamaa vallas hakatagi rohkem rakendada. Ja mõeldagi läbi need noorte vajadused. See tähendabki seda, et mobiilse noorsootöö jaoks oleks vaja teha põhjalik sotsiaalruumi analüüs, mille käigus näebki, kus noored on ja mida nad tahaks tarbida.

VV: (Head noorsootööd aitab saavutada) sisuliselt kolm komponenti - raha, juhendajad ja noored, keda juhendada.

RJ: Kui noorel on mõni idee, siis juhendaja võibki lihtsalt noort toetada või suunata õigesse kanti. Et mida see noor mõtleb ja tahab, sest 100% ei pruugi saada ideed toimima, kuid seda (ideed) on võimalik (koos juhendajaga) mudida, et lõpptulemus valmiks.

Märjamaa valla noorsootöö arengud lähiaastatel peaksid hõlmama lisaks kvaliteedi hindamisele ka toimiva koostöövõrgustiku koostamist. Ühiselt eesmärgistatult tegutsedes jõutakse kvaliteetsema tulemuseni ning noorsootöö on jätkusuutlik ja kättesaadav piirkonna noortele. Sedasi on võimalik saavutada ühtne arusaam noorsootööst Märjamaa vallas. Jätkusuutlikkuse tagamiseks peab noortestuudio tegema koostööd ümberkaudsete asutuste ja teenusepakkujatega, lõimides sedasi kogukonda ja sihtgruppi. Eelkõige peaks noortestuudio tegema koostööd erinevate huviringidega vallas ning Märjamaa Valla noortekeskusega. Lisaks on võimalik noortestuudio tegevust mitmekesistada luues koostöövõrgustik kohaliku raamatukogu, koguduse, hooldekodu, kutsekooli, noorte organisatsioonide, huviringide ja ettevõtjatega (Lisa 12).

3.2 Tegevuskava koostamine aastateks 2021-2022

Noortestuudiole tegevuskava koostamisel aastateks 2021-2022 lähtusin noorsootöö põhimõttest ja väärtustest, noore kujunemise etappidest ning noorte üldpädevuste arengu toetamise vajadustest.

Noorsootöö üheks eesmärgiks on kujundada väärtushinnanguid luues eeldusi ja toetades noore 1) toimetulekut ühiskonnas, 2) kodanikutunnet ning 3) austust teiste kultuuride vastu. Noore kaasatus ühiskonnaellu julgustab 1) noori võtma vastutust, 2) teadlike otsuste tegemist, 3) personaalseks ja sotsiaalseks arenguks tingimuste loomist, 4) uute teadmiste ja oskuste omandamist (Kost 2013, lk 53).

Tegevuskava on jaotatud teemadeks, mille käsitlemine võimaldab toetada nelja üldpädevust,: 1) suhtluspädevus, 2) ettevõtlikkuspädevus, 3) väärtuspädevus ja 4) sotsiaalne pädevus. Iga teemaga on seotud võimalikud meetodid, mida rakendades on võimalik vastavaid pädevusi arendada. Meetodid on valitud eesmärgiga arendada noori ning tutvustada noortestudio tegevust kogukonnale. Tegevuskavas on välja toodud ka perioodid, mil teemasid käsitletakse. Üldpädevuste omandamine toetab noore arengut tervikuna ning aitab kõigis eluvaldkondades ja erinevates olukordades edukalt toime tulla.

Tabel 4. Tegevuskava aastateks 2021-2022

Üldpädevus	Teema	Meetodid	Periood 2021-2022
Suhtlus-pädevus	Suhtle julgelt	- Külalused teistesse noortekeskustesse ning noortega tutvumine.	sügis 2021
	Koos on mõnusam	- Meeskonnamängude mängimine, - laager või ööbimine, - sport/aktiivne tegevus, - kokkamine.	kevad 2021
	Keele mitu tahku	- Noortestudio kodulehekülje haldamine, - teatritekstide läbitöötamine ja analüüsimine, diktsiooni harjutamine, - ajalehe ja Kuldvillaku või Kahooti koostamine, - uute programmide ja digivahendite kasutamine.	kevad 2022
Ettevõtlikkus-pädevus	Minu roll kogukonnas	- Näitlemine, etüüdid, avalik esinemine, - prügimatk, noortepäev kogukonnas,	kevad 2021

		- koostööpartnerite kaasamine ja ühistegevused.	
	Headus teeb elu huvitavaks	- Heategevuslik noortekohvik, - (jõulu)kaartide meisterdamine hooldekodusse + esinemine, - vabatahtlik tegevus ja abi valla sündmustel.	talv 2021
	Pirn põlema	- Noorte ideede ja mõtete korje või koosolekud, - noorte omaalgatuslikud sündmused, - ühiskonna ja kogukonna kaasamine, - uute võimaluste või traditsioonide loomine, projekti kirjutamine, meisterdamine.	talv 2022
Väärtus-pädevus	Tahan olla kultuurne	- Looduses viibimine, - oma ja teiste maadega tutvumine, - välisvabatahtlik külaline, - väljasõit, teatrikülastus, muuseum, - lavastuse väljaandmine, - fotojaht, - filmi vaatamine, - kokkamine, - tähtpäevade tähistamine.	sügis 2022
	Terve looduskeskkond	- Matk, looduses viibimine, aktiivsed tegevused, - prügikoristus, talgud, - fotojaht, - keskkonna alased töötoad, - viktoriin, - tervisliku eluviisi kujundamine.	suvi 2021
Sotsiaalne pädevus	Erinevus on positiivne	- Uute inimestega kohtumine, - väljasõidud noortekeskustesse, - vaprushelmete meisterdamine,	sügis 2021

		- kultuuridega tutvumine, - filmiõhtu.	
	Sõbralt sõbrale	- Teistega koostöö tegemine, - meeskonnamängud, - noorelt noorele töötuba, - meisterdamine.	suvi 2021
	Ulatan alati abikäe	- Pääste, politsei, esmaabi, kaitseliidu ja noorteorganisatsioonide tutvustamine, kaasamine, teadlikustamine, töötoad, väljasõidud, külalised, - viktoriin, - digivahendite kasutamine, filmi tegemine.	suvi 2022

3.3 Kivi-Vigala noortestuudio kodulehekülje koostamine

Loov-praktilise lõputöö käigus lõin noortestuudiole oma veebilehekülje (Lisa 13), mille eesmärgiks on kaasata noori noortestuudio tegemistesse, tutvustada stuudiot kogukonnale ning koondada stuudio tegevust kajastavad materjalid.

Veebileheküljel koosneb seitsmest rubriigist, milleks on: 1) avaleht, 2) meist, 3) oluline, 4) blogi, 5) sündmused, 6) galerii ning 7) kontakt. Edaspidi on plaan veebilehekülje hallata koostöös noortega ning anda ka neile võimalus sissekandeid teha ja sündmusi kajastada. Finantsiliselt polnud võimalik kodulehekülje koostamise teenust sisse osta, kuid tulevikus on plaanis kaasata valdkonna spetsialiste veebilehekülje täiendamisel.

3.3.1 Kodulehe koostamise alused

Kodulehekülje koostades uurisin esmalt veebilehekülje tegemise põhimõtteid, kuid eelkõige leidsin koduleheküljed, mille peamine eesmärk on turundamine. Siiski sain teatava ülevaate printsiipidest, mida kodulehekülje koostamisel silmas pidada. Kodulehekülje tegemisel on kõige olulisem mõelda läbi, kes on sihtgrupp ning milleks veebilehekülje vaja on (Hakkan ettevõtjaks).

Kodulehekülje loomisel on oluline keskenduda mõningatele põhimõtetele, mis muudab veebilehekülje kvaliteetsemaks (EAS):

- suuna kodulehekülg oma sihtrühmale – mõtle ja uuri, mida nad kõige rohkem vajavad;
- koosta sisu eesmärgipäraselt – mõtle hoolikalt läbi, mida soovid kodulehekülje tegemisega saavutada);
- kujunda kodulehekülg korralikult – kasutajate esmamulje kujuneb sekundite jooksul ning seega sõltub ettevõttest kujunev esmamulje sageli kodulehekülje kujundusest;
- kodulehekülg peab toimima lihtsalt;
- paku vajalikku infot;
- kogu vajalikku infot – loo tehniline võimalus kasutajate andmete kogumiseks.

3.3.2 Kivi-Vigala noortestuudio kodulehe ülesehitus

Veebilehekülje abil soovime tutvustada noortestuudio tegemisi nii nooretele, lapsevanematele kui ka kogukonnale. Veebilehekülg annab võimaluse kõigil huvilistel meie tegemistel silma peal hoida. Samuti püüame veebilehekülje kaudu reklaamida noortestuudio tegevust ka teistele noortele, kes võivad huvitatud olla. Sedasi on ehk oodata rohkem noori noortestuudiosse.

Tabel 5. Noortestuudio kodulehekülje ülesehitus

Rubriigid	Sisu
Avaleht	- Võimalik lugeda noorte endi tagasisidet ja arvamust noortestuudio kohta.
Meist	- Tutvustab lugejale noortestuudiot noore vaatepunktist; - annab lugejale aimu, millega tegeleme; - juhendaja tutvustus ja pädevuste kirjeldus; - ülevaade noortestuudio inventarist.
Oluline	- Noortega koostatud kokkulepped; - lisainfo lapsevanemale.
Blogi	- Suuremate sündmuste kajastamine; - noortel võimalus arendada oma kirjaoskust; - tegevuste ja sündmuste reflekteerimine.
Sündmused	- Plakatid ning info sündmustest ja tegevustest.
Galerii	- Fotojäädvustused tegevusest ja sündmustest.

Kontakt	- Leitavad juhendaja ja rahvamaja juhataja kontaktandmed;- tegevuse asukoht ja koordinaadid;- kogutud kokku veel olulised leheküljed lehe küllastajale;- võimalus võtta meiega ühendust.

On oluline, et noortestudio kaasaks oma tegemistesse ja otsustesse ka lapsevanemad, kelle noored noortestudios käivad. Tulevikus on plaanis, et blogipostitusi koostavad ja kirjutavad noored ise. Galeriis on jäädvustatud noortestudio tegemised piltide näol. Sedasi saavad nii noored kui ka lapsevanemad aimu tegemistest ning fotojäädvustuse mälestuseks.

4. REFLEKSIOON

Reflekteerides noortestudio juhendamist võtan aluseks noorsootöötaja tase 6 kutsestandardiga nõutud kompetentsid, millest lähtun oma töös ja tegevustes. Kui alustasin noortestudiot vabatahtliku tegevusena aastal 2018 mõistsin üsna kiirelt, et Kivi-Vigala piirkonnas puuduvad mitmekülgsed noorsootöö võimalused. Nüüdseks on noortestudio minu juhtimisel tegutsenud umbes kolm aastat, mille käigus oleme saanud kinnitust, et meie tegevus on jätkusuutlik ja vajalik.

Noortestudio korraldamisel 1) selgitan välja noorte huvid, 2) kavandan tegevusi, mis võimaldavad õppimist, 3) aitan noortel mõtestada oma tegevust, 4) kasutan erinevaid meetodeid ja keskkondi, 5) kaasan noori tegevuste planeerimisel ja elluviimisel, 6) tutvustan noortele omaalgatuse põhimõtteid. Tegevuste korraldamise sisendi saamiseks viin läbi vähemalt kahel korral aastas noorte seas ideekorje, mille käigus kaardistame noorte soovid, mõtted ja ideed. Võtan arvesse noorte soovid ning püüan leida nende elluviimiseks võimalused. Juhendajana olen suutnud noori kaasata noortestudio tegevuse ja sisu planeerimisse, studios osalejatest on kujunenud ühtne toimiv meeskond. Noortestudiol on 7-liikmeline tuumik, millesse kuuluvad 11-16-vanused noored, on jäänud kolme aasta vältel samaks, olen õppinud neid noori tundma.

Noortestudiot juhtides 1) koostan eelarve ja korraldan asjaajamistoiminguid, 2) algatan ja käivitan läbiviidavaid tegevusi, 3) innustan ja motiveerin noori otsustusprotsessides osalema ning 4) analüüsin noortestudio tegevust. Juhtimisel olen viinud ennast kurssi rahastamise põhimõtetega ning inventari soetamise võimalustega. Nüüdseks oskan nii ajalisi kui ka materiaalseid ressursse paremini planeerida ning oman ülevaadet, missuguste kulude katmiseks on võimalik taotleda sihtotstarbelisi lisarahatusi. Lisaks noortele olen saavutanud usalduslikud suhted ka nende vanematega kaasates neid noortestudio tegevustesse ning vahetades kontakte ja infot.

Suhtlemisel avalikkusega ja tehes koostööd 1) tutvustan noortestudio sisu kogukonnale ning 2) kujundan järjepidevalt ümberkaudsete kultuuri- ja haridusasutustega koostöövõrgustikku. Suhtlemisel ning info jagamisel rakendan iga sihtgrupiga just neile

sobivaid suhtluskanaleid ja meetodeid. Vajadusel toimub infovahetus otsesuhtlusena telefoni teel või näost näkku. Juhendajana pean vajalikuks ja oluliseks toimivat kommunikatsiooni nii noorte endi vahel kui ka minuga. Olen endale eesmärgiks seadnud, et noortestuudio tegevus oleks veelgi mitmekülgsem ja läbipaistvam. Juhendajana soovin noortestuudio noori kogukonda lõimida, mille tulemusel oleks Kivi-Vigala piirkond ühtsem ja kokkuhoidvam.

Turvalise keskkonna tagamisel 1) vastutan tegevusruumide ja -kohtade korrasolu ja ohutuse eest ning 2) aitan kujundada noorte omavahelisi suhteid. Koostöös noortega koostasime ühised kokkulepped, mida järgida ning vastavalt vajadusele teeme nendes muudatusi ja täiendusi. Viies läbi meeskonnamänge aitan noortel teineteist paremini tundma õppida ning üksteisega arvestama harjutada. Kolme aasta jooksul oleme kasvanud ja arenenud koos noortega, mistõttu omame lähedasi suhteid.

Noortevaldkonna arendamisel loon ja koordineerin töörühmi ja nende tegevusi. Vastavalt vajadusele jagan noortestuudios noortele individuaalseid ja grupiülesandeid ning vastutusalasid. Juhendajana on oluline tutvustada ja anda noortele mitmekülgseid kogemusi ning eneseteostamise võimalusi ka väljaspool noortestuudiot. Nähes noorte arengut olen saanud juhendajana juurde kindlustunnet ning olen motiveeritud noorsootöö valdkonnas tegutsema.

Professionaalne enesearendamine 1) olen analüüsinud enda kui juhendaja tugevusi ja arenguvajadusi nii noortestuudio korraldamisel kui noorte juhendamisel, 2) püstitan eesmärgid, 3) omandan uusi töövõtteid ja meetodeid, 4) hoian tasakaalus enese vaimse ja emotsionaalse tervise. Järgmiseks hooajaks sisendi saamisel mängib rolli eelmiste aastate ja tegevuste analüüs ning järeldused. Juhendajana pean vajalikuks omandada uusi teadmisi ja oskusi, et noortestuudio tegevus oleks kvaliteetsem.

Noortestuudio tegevus on arendanud mind nii inimesena kui ka juhendajana andes mulle mitmekülgseid võimalusi enesetäiendamiseks ning uuteks kogemusteks. Noortestuudio on tutvustanud mulle noorsootöö laia maastikku, stuudio töö korraldamine on viinud mind erinevatesse eluvaldkondadesse, mis aitab hoiduda läbipõlemisest. Noortestuudiol on suur väärtus Kivi-Vigala piirkonnale ja kogukonnale pakkudes noorsootöö võimalusi, millest muidu meie külas puudus oleks. Soovin, et noortestuudio tegevus oleks jätkusuutlik ning inimesed noorsootöö valdkonnast teadlikumad.

KOKKUVÕTE

Minu loov-praktiliseks lõputööks oli Kivi-Vigala noortestudio tegevuse korraldamine ja juhendamine aastatel 2018 – 2021. Noortestudio otstarbeks on huvitegevuse mitmekesistamine kaasates noori rahvamaja ja kogukonna tegevustesse ning toetades kohalikke traditsioone.

Käesoleva loov-praktilise lõputöö eesmärgiks oli kaasa aidata mitmekülgsete ja kvaliteetsete noorsootöö võimaluste loomisele Kivi-Vigala küla noortele, arvestades nende huvisid, arenguvajadusi ja iseärasusi. Eesmärgi saavutamiseks seadsin järgmised ülesanded:

1. Anda ülevaade Kivi-Vigala noortestudio tegevuse aluseks olevatest noorsootöö käsitustest ja dokumentidest;
2. analüüsida noortestudio tegevust aastatel 2018-2020;
3. koostada noortestudiole veebilehekülge;
4. viia läbi noortestudio tegevuse arendamise suuniste seadmise eesmärgil arutelu kohaliku omavalitsuse ametnikega, kelle tööülesannetesse kuulub noorsootöö tagamine ja korraldamine KOV-i territooriumil;
5. kavandada Kivi-Vigala noortestudio tegevuskava 2021-2022 aastaks.

Lõputööle seatud eesmärgid ja ülesanded said saavutatud: 1) tööst on leitav ülevaade Kivi-Vigala noortestudio tegevuse aluseks olevatest noorsootöö käsitlustest ja dokumentidest, 2) on analüüsitud noortestudio tegevust aastatel 2018-2021, 3) on antud ülevaade noortestudiole veebilehekülje loomise protsessist, 4) on läbiviidud arutelu kohaliku omavalitsuse ametnikega ning 5) on kavandatud tegevuskava aastateks 2021-2022. Ülesannete täitmine mitmekesistas noortestudio tegevust ning tõi rohkem nähtavale kogukonnas.

Minu hinnangul osutus loov-praktilise lõputöö koostamine noortestudiole kasulikuks, sest: 1) Kivi-Vigala noortestudio tegevused on paremini planeeritud. Uueks aastaks tegevuskava koostamine annab ülevaate eesolevast aastast ning võimaldab ette valmistada kaugemale ulatuvaid tegevusi. 2) Olulisel kohal tegevuse kavandamisel on väärtused läbi mille

kujundan noorte hoiakuid ja avardan nende silmaringi. 3) Kivi-Vigala kogukond, valla ametnikud ning hariduse-, noorte- ja kultuuriasutuste juhid on noortestudioist teadlikumad. Kogukonna, ametnike ja asutuste kaasamine sündmustele ja tegevustesse annab aluspinna edaspidiseks omavaheliseks koostööks. 4) Noortestudio tegevus on läbipaistvam andes ülevaate Kivi-Vigala piirkonna noorte tegevustest ja ettevõtmistest, tutvudes noortestudio koduleheküljega ning käesoleva lõputööga. 5) Toimub erinevate valdkondade kaasamine koostöövõrgustikku, milles on oluline roll ka MTÜ-del ja kohalikel ettevõtjatel. 6) Juhendajana olen pädevam rakendades uusi teadmisi, oskusi ja kogemusi, läbi mille on noortestudio tegevused laiapõhjalisemad ning dokumenteeritud. 7) Tegevus on jätkusuutlik ja vajalik Kivi-Vigala piirkonna noortele pakkudes noortele võimalusi eneseteostuseks noortele sobivas keskkonnas.

Lisaks loob loov-praktiline lõputöö võimaluse 1) olla arvestatav osa Märjamaa valla noorsootöös, 2) anda ülevaate meie tegevustest võimalikele koostööpartneritele, 3) pakkuda mitmekülgseid võimalusi Kivi-Vigala piirkonnas ning 4) kaasata oma tegevusse teisi noorsootöö teenusepakkujaid.

Olen arvamusel, et lõputöö on vajalik Märjamaa valla ametnikele ja haridus-, kultuuri- ning noortevaldkonna spetsialistidele, kuna annab põhjaliku ülevaate noorsootöö korraldamisest üleüldiselt ja läbiviimisest Vigala osavallas. Lisaks tekitab lõputöö lapsevanemates, kelle noored noortestudio tegevustest osa võtavad, usaldust.

KASUTATUD KIRJANDUS

EANK. 2021 Nopi Üles. <https://ank.ee/projektid/nopi-ules/>, (18.04.2021)

EAS. 2021. Kodulehekülg ja sotsiaalmeedia müügikanalina. <https://www.eas.ee/alustav/esimese-kliendi-leidmine/kodulehekulg-ja-sotsiaalmeedia-muugikanalina/>, (16.05.2021)

Eesti Vabariigi haridusseadus. RT I 1992, 12, 192; RT I 2020, 3. <https://www.riigiteataja.ee/akt/116062020003?leiaKehtiv>, (10.05.2021)

ENTK. 2021. Noorte Heaks. <https://entk.ee/noortepoliitika/noortevaldkond/>, (14.05.2021)

Hakkan ettevõtjaks. 2021. Kodulehe loomise ABC. <https://hakkanettevotjaks.ee/kodulehe-loomise-abc/>, (16.05.2021)

Haridus ja Teadusministeerium. 2021. Noortevaldkonna rahastamine. <https://www.hm.ee/et/tegevused/noortevaldkond/noorsootoo-rahastamine>, (14.05.2021)

Kost, R. 2013. Noorsootöö õpik. Noortepoliitika. Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo. Tallinn. https://entk.ee/sites/default/files/Noorsootoo_opik_veebi.pdf, (16.05.2021)

Huvihariduse ja huvitegevuse pakkujad ning noorsootöötajad kohalikes omavalitsustes. 2016. Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuuringute keskus RAKE. <https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/55423/Lopparuanne.pdf?sequence=1&isAllowed=y>, (13.05.2021)

Huvihariduse ja huvitegevuse toetamise kord. RT IV 2018, 9; RT IV 2020, 20. <https://www.riigiteataja.ee/akt/429092020020>, (13.05.2021)

Huviharidusstandard. RTL 2007, 21; RTL 2007, 27, 474. <https://www.riigiteataja.ee/akt/12809661>, (12.05.2021)

Kutsestandard noorsootöötaja tase 6. 2017. Sihtasutus Kutsekoda.
<https://www.kutseregister.ee/ctrl/et/Standardid/vaata/10667806>, (13.05.2021)

Kuurme, T. 2019. Inimene ja õppimine. Rmt: Muutuv kooliruum. Eesti Arhitektide Liit. Printon.
https://www.arhitektuurikool.ee/wp-content/uploads/2020/01/EAL_MuutuvKooliruum_web.pdf, (15.05.2021)

MARJAMAA. 2021a. Märjamaa vald. <https://marjamaa.kovtp.ee/tutvustus>, (13.05.2021)

MARJAMAA. 2021b. Märjamaa vald. <https://marjamaa.kovtp.ee/kulad-ja-elanikud>, (13.05.2021)

Märjamaa valla 2021. aasta huvihariduse ja huvitegevuse kava kinnitamine. RT IV 2020, 106; RT IV 2020, 22. <https://www.riigiteataja.ee/akt/420112020022>, (13.05.2021)

Märjamaa valla arengukava 2018-2030. 2018. Märjamaa
<https://www.riigiteataja.ee/akt/4221/0201/9007/Arengukava%20uus.pdf#>,
(14.05.2021)

Noorsootöö seadus. RT I 2010, 44, 262; RT I 2020, 10.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/116062020010?leiaKehtiv>, (10.05.2021)

Noortevaldkonna arengukava 2021-2035. 2020. Haridus- ja teadusministeerium.
https://www.hm.ee/sites/default/files/noortevaldkonna_arengukava_2035_eelnou_0.pdf,
(13.05.2021)

Reinsalu, A. Pirk, R. Kekišev, A. 2020. Noorsootöö ja kooli koostööst ehk igasuguse õppe väärtustamisest. Ülevaade haridussüsteemi välishindamisest 2019/2020. õppeaastal. Haridus – ja teadusministeerium.
https://www.hm.ee/sites/default/files/ulevaade_haridussusteemi_valishindamisest_2019-2020_oa.pdf, (17.04.2021)

Taru, M. Pilvre, E. Kaasik, P. 2015. Noorsootöö Eestis. 19. sajandi keskpaigast kuni 21. sajandi kümnendi lõpuni. *Ajalooline ülevaade*. Tallinn: Eesti Noorsootöö Keskus.

Vigala osavalla põhimäärus. RT IV 2017, 3; RT IV 2018, 15.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/427062018015?leiaKehtiv>, (13.05.2021)

LISAD

Lisa 1. Noortestudio eelarve

Tabel 6. Noortestudio eelarve

KULUARTIKKEL	TAOTLUS	SAADUD TOETUS	KASUTATUD RAHA
2019			
Personalikulud	2400.00	2400.00	1123.92
Majanduskulud	4350.00	1600.00	792.61
Kokku	6750.00	4000.00	1916.53
Kasutamata raha: 1341.00			
2020			
Personalikulud	2400.00	2400.00	2448.54
Majanduskulud + jääk 2019 aasta	5000.00	3100.00 + 1341.00	3578.33
Kokku	7400.00	6841.00	6026.87
Kasutamata raha: 814.13			
2021			
Personalikulud	1500.00	1500.00	<i>täiendamisel</i>
Majanduskulud + jääk 2020 aasta	3300.00	2800.00 + 814.00	<i>täiendamisel</i>
Kokku	4800.00	5114.00	<i>täiendamisel</i>
Kasutamata raha: <i>täiendamisel</i>			

Lisa 2. Lapsevanema nõusoleku leht

Noortestuudio laager Kivi-Vigala rahvamajas

13.07-15.07.2020

Noortestuudio laager on eelkõige mõeldud Kivi-Vigala rahvamaja huviringides osalenutele ning 7+ vanustele noortele. Laagriks peab eelnevalt registreerima ning laps saab laagrisse pärast lapsevanema nõusolekulehe üleandmist.

Laager algab esmaspäeval, 13.07 kell 13.00 ning lõppeb 15.07 kell 15.00.

Laagri tegevusteks on näiteks: meeskonnamängud, väljasõidud, külalised, matk, filmiõhtu, disko, kokkamine, spordimängud, näitlemine jne.

Tegevustes võib tulla ette muudatusi!

Laagris olemas toitlustus: *E - lõuna ja õhtu; T - hommik, lõuna ja õhtu; K - hommik ja lõuna* + vahepalad.

Kaasa pakkida:

- Magamisvahendid (madrats, magamiskott, padi)
- Mugavad ning pigem sportlikud vahetusriided ja jalanõud (ka riided, mis võivad määrduda ja märjaks minna)
- Ujumisriided
- Peakate
- Sisejalanõud
- Hügieenitarbed
- Veepudel, mida võimalik täita
- Vajadusel kaasa mõni pisem (selja)kott, mida võimalik väljasõidule/matkale kaasa võtta

Näksi ja taskuraha palume lapsele mitte kaasa pakkida.

Korraldaja: Kivi-Vigala rahvamaja noortestuudio

Juhendaja: Annabel Vaarma

Kontakt: annabel.vaarma@gmail.com

Annabel tel 555 77 308 või Ave tel 580 50 530

NB! Lapsevanema nõusoleku leht tuleb laagrisse tules, 13. juulil kaasa võtta!

Lapsevanema nõusoleku/ kooskõlastuse leht

Olen nõus oma lapse (ees- ja perekonnanimi TRÜKITÄHTEDEGA) osalemisega Kivi-Vigala rahvamaja noortestudio laagris, mis toimub 13.-15.07.2020.

Lapse heaolu silmas pidades teavitan lapse tervisliku seisundi eripäradest, kui neid on. Vastutan lapse tervisliku seisundi ja korraliku käitumise eest. Olen rääkinud lapsele võimalikest eettulevatest ohtudest ning lapse kohustusest täita ohutusnõudeid ja täiskasvanud juhendajate instruktsioone. Samuti teatan korraldajate lapse allergiatest või toidutalumatustest.

Lapsevanema kontaktandmed:

Ees- ja
perekonnanimi.....

Telefoninumber:.....
.....

Informatsioon lapse tervisliku seisundi kohta:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Lapsevanema allkiri, kuupäev

.....
.....

Kinnitan, et minu laps on terve ja olen teadlik, et kui lapsel ilmnevad haigussümptomid, siis teavitan sellest laagri juhendajat ja jätan lapse laagrisse toomata.

Lapsevanema allkiri, kuupäev

.....

Lisa 3. Nopi Üles juhend

NOPI ÜLES projektikonkursi teavitustegevuste juhend

Tegevuse ühisnimetus: Nopi Üles projektikonkurss

Projektikonkursi „Nopi Üles“ eesmärk on toetada noorte omaalgatuslike ideede väljatöötamist ja elluviimist. Nimetatud konkursi kaudu omandavad noored uusi oskusi, saavad uusi kogemusi ja arendavad ettevõtlikkust.

Tegevuste tulemused aitavad edendada noorte aktiivset eluhoiakut, mille läbi noored panustavad kogukonna arengusse. Seeläbi tõuseb noorte teadlikkus töömaailmas toimuvast ning suureneb ka valmisolek vabatahtlikult tegutseda. See kõik mõjutab noorte konkurentsivõimet tuleviku tööturul.

Teavitustegevuse eesmärk

Teavitustegevuse eesmärgiks on rõhutada oma tegevuste mõju ja vajalikkust. Läbipaistvuse tagamiseks tuleb teavitustegevustes alati kasutada viidet rahastajale. Lisaks meediasuhtlusele tähendab see ka teabematerjale (trükised, registreerimislehed, tagasisidelehed jm) kui ka veebisuhtlust (koduleheküljel, fotogaleriides Facebook’is, videote lisamisel YouTube’i jne). **Kasutage võimalusel sotsiaalmeedias #nopiules**

Teavitustegevusteks loetakse ka need tegevused, mis on initsieeritud meediakanali poolt, st puuduvad esialgsest teavitusploanist.

Teavitusploan on osa programmi tegevuskavast, millega on ära määratletud ettenähtav teavitus oma tegevuse olemasolust, eesmärkidest, toetuse andjast ja kasutamisest ning mõjust.

Veebileht

Veebilehel olev teave peab sisaldama infot programmi, selle tegevuste ja tulemuste kohta ning korrektset viidet rahastusele.

Tekst programmipartneri kodulehele:

Projektifondi "Nopi Üles" tegevuste elluviimist rahastatakse haridus- ja teadusministri kinnitatud ning Haridus- ja Noorteameti poolt elluviidava ESF kaasrahastatud programmi „Tõrjutusriskis noorte kaasamine ja noorte tööhõivevalmiduse parandamine“ kirjeldatud tegevuste raames.

Lisainfo programmi tutvustavalt kodulehelt www.ank.ee.

Logod programmipartneri kodulehele:

Euroopa Liidu Sotsiaalfond, Haridus- ja Teadusministeerium, Haridus- ja Noorteamet, Eesti ANK ja Nopi Üles logo.

1. Avalikud sündmused

Avalikel sündmustel, nt konverentside, seminaride, ümarlaudade, infopäevade jt tegevuste juures, teavitustööd tehes, tuleb meeles pidada, et toetaja osatähtsus oleks nähtav.

Info avalikest sündmustest palume eelnevalt saata riin.luks@ank.ee.

2. Logod materjalidele (sh registreerimislehed, tagasisidelehed, voldikud, brošüürid, plakatid, reklaamid, kutsed jm):

Euroopa Sotsiaalfond, Haridus- ja Teadusministeerium, Haridus- ja Noorteamet, Eesti ANK, Nopi Üles.

3. Suuline kajastus

Avalikel sündmustel tuleb suuliselt ära mainida, et: /sündmust/ tegevuste elluviimist rahastatakse haridus- ja teadusministri kinnitatud ning Haridus- ja Noorteameti poolt elluviidava ESF kaasrahastatud programmi „Tõrjutusriskis noorte kaasamine ja noorte tööhõivevalmiduse parandamine“ kirjeldatud tegevuste raames.

4. Kohustuslik lause pressiteadete või arvamuseartikli lõppu:

Projektifondi "Nopi Üles" tegevuste (või vastavalt oma sündmuse nimi) elluviimist rahastatakse haridus- ja teadusministri kinnitatud ning Haridus- ja Noorteameti poolt elluviidava ESF kaasrahastatud programmi „Tõrjutusriskis noorte kaasamine ja noorte tööhõivevalmiduse parandamine“ kirjeldatud tegevuste raames.

Lisainfo programmi kodulehelt: www.facebook.com/nopiules

5. Teavitusplakat

Objektide, avalike ruumide vms arendamisel tuleb vastavasse ruumi/alale vormistada plakat, mis viitab rahastajatele ning mis on igal ajal nähtav. Nõuetekohase plakati saab vormistada siin: <https://www.struktuurifondid.ee/et>

6. Soetatud vahendite märgistamine

Soetatud vahenditele, mis liiguvad ka peamisest asukohast välja, tuleb lisada ESF kleepsud. Kleepsud on võimalik saada Nopi Üles projektijuhi käest või kohalikul noorsootöötajalt.

Omalt poolt toetame hea meelega nii info edastamisel (listid, programmi veebikanalid) kui ka vajadusel formuleerimisel (pressiteadete ja artiklite üle vaatamine, sõnumi vormistamine).

Lisainfo

Riin Luks (riin.luks@ank.ee, 58083744)

www.facebook.com/nopiules

Lisa 4. Nopi Üles taotlus

Projektikonkurss Nopi Üles!

1. Projektimeeskond (Sinu ja meeskonnaliikmete nimed ja vanused)

Liisa-Marinelli (15.09.2007 - 13a) ja Karolin (23.09.2004 - 16a)

2. Piirkond, kus projekti läbi viima hakatakse

Märjamaa vald, Kivi-Vigala küla (Kivi-Vigala rahvamajas)

3. Kirjeldage, milles teie idee seisneb? Mida sooviksite teha ja milliseid tegevusi ellu viia?

Käime juba pea kaks aastat umbes kaks korda kuus Kivi-Vigala rahvamajas noortega koos mängimas ning tegutsemas. Oleme teinud koos palju tegevusi - kokkamised, matkad, laagrid, töötoad, lauamängude õhtud, näitlemine, väljasõidud, külalised, spordipäev, orienteerumine, meeskonnamängud ja palju muud. Soovime aga sõpradega rohkem aega veeta väljaspool kooli ning selleks on vaja uusi ja kutsuvaid võimalusi rahvamajas, et ka teised noored tahaks kodust välja tulla. Kõige rohkem tunneme puudust ühest telerist ning vägevast mängukonsoolist. Üheskoos arutledes mõistsime, et oleks äge koos rahvamajas mängimas käia. Kivi-Vigala rahvamajas on hunnik dvdsid ja multikaid mida tahaks vaadata, kuid puudub olemasolev televiisor. Soetaksime omale erinevaid mängu, et mängida saaks võimalikult paljud eri vanuses noored. Lisaks saaks telekaga läbi viia erinevaid põnevaid ja õpetlikke mängu (kahoot, kuldvillak ja palju muud). Kuna tegemist on pisikese kohaga, kus kodudes paljudel noortel puuduvad telekamängud, siis sooviksime rahvamajja televiisorit ning playstationit koos lisavarustusega, et mängimas käia.

4. Miks ja kuidas on teie idee kogukonna jaoks vajalik? Kas idee teostumine lahendab ka mõnda probleemi (millist?)

Meie projekt aitab luua maapiirkonda noori ühendava võimaluse, millega vähendame tulevikus noorte ühiskondlikku passiivsust. (*Ehk noored muutuvad aktiivsemaks, avatumaks, soov teineteisega suhelda ja uusi tutvusi luua*) Koos PS mängude mängimine toob kodudest välja ka need noored, kes armastavad arvutimängu mängida. Ühine huvi aitab saada meil sõpradeks ja ka edaspidi koos miskit huvitavat ette võtta. Kogukonnas tekib võimalus osa saada maailmast millega varem pole kokku puutunud - noored saavad tegeleda millegi uue

ja huvitavaga. Soetatud vahendite abil treenime erinevate huvitavate tegevustega oma mälu, koordinatsiooni, suhtlemis- ja mänguuskust. Korraldaksime erinevaid kogukonda liitvaid üritusi - kutsume külla ka sõpru või oma vanemaid, et üheskoos vahva päeva veeta. Samuti arvame, et omavahel hakkaksid rohkem suhtlema ka tüdrukute ja poiste pandid.

5. Palun kirjutage esialgne projekti ajakava (projekti kogukestvus saab olla kuni 4 kuud). Palun arvesta sellega, et taotluse saab esitada maksimaalselt 2 kuud enne tegevuste algust.

Esimeseks ürituseks teeksime **“Tantsuvõistluse”**. Kutsuksime kokku noored ning võistleks Just Dance mänguga. Tublimatele auhinnad. Lisaks saaksime üheskoos liikuda ning lõbutseda.

Teiseks ürituseks oleks **“Pühapäevane mängukas”** ehk mängiks üheskoos erinevaid PS mängu. Ühtlasi aitaks see meil omavahel suhelda ja tuttavaks saada kuna mängude ajal aitame ja toetame teineteist. Samuti õpetame teineteist mängima.

Kolmandaks ürituseks oleks **“Filmimaraton”**, kus vaataksime erinevate ajastute multikaid ning teeksime endale miskit maitsvat süüa.

Neljandaks teeksime **“Mälupäeva”** kus lahendame erinevaid Kahootte ja Kuldvillakuid, mille oleme varasemalt kokku pannud.

Viiendaks tahaksime kodust välja tuua oma pered ning mängida üheskoos erinevaid mängu - **“Pere jämm”**. Oleks täiesti uus kogemus koos ema või isaga kodust välja rahvamajja tulla ning lihtsalt lõbutseda.

Lisaks neile saame aega-ajalt kokku ja veedame üheskoos mõnusalt aega. Enamasti toimuvad kõik tegevused nädalalõppudel, et osaleda saaks ka need noored, kes käivad mujal koolis, kuid muidu elavad Vigalas.

6. Millised vahendid on projekti elluviimiseks vajalikud? Kui suurt rahalist tuge vajaksite ning mis kulud sellega kaetakse?

Projekti elluviimiseks vajame **1600 eurot**.

Täpsemalt vajame televiisorit (500€) ja ratastel alust (160€). Viimast seetõttu, et meil pole rahvamajas eraldi noortetuba ning siis saab televiisorit kiiresti ühest kohast teise liigutada või teise ruumi viia. Muidugi vajame PlayStationid konsooli koos lisapuldi ja kaameraga (520€). Lisaks palju erinevaid mängu erinevatele vanusegruppidele (270€). Ürituste läbiviimisel soovime pakkuda ka suupisteid (5x30€).

7. Kui teil on abiks noorteliider, noorsootõtaja või muu spetsialist, siis palun kirjutage ka tema andmed (nimi, e-mail, telefoninumber)

Annabel Vaarma, noortestudio juhendaja ja Märjamaa Valla noorsootõtaja
annabel.vaarma@gmail.com, 55577308

Lisa 5. Nopi Üles partnerluslepe

PARTNERLUSLEPE **Projektikonkurss "Nopi Üles"**

Nr 53/2020

Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus MTÜ, registrikood: 80165169, aadress: Veski 4, 48106 Põltsamaa, juhatuse liikme **Kerli Kõiv** isikus, (edaspidi Koordinaator), kes tegutseb põhikirja alusel ühelt poolt;

MTÜ Kivi-Vigala Kant, registrikood: 80428781, aadress: Kooli tn 2, Kivi-Vigala küla, Märjamaa vald, Raplamaa, 78001 /juhatuse liige/ **Annika Urbel** isikus, kes tegutseb põhikirja alusel (edaspidi Noorte esindaja) teiselt poolt, edaspidi koos kui Pooled, on sõlminud partnerluslepe (edaspidi Lepe) projektikonkursi „Nopi Üles“ raames määratud toetuse kasutamiseks ja on selleks leppinud kokku järgnevas:

1. Lepe sisu (objekt)

1.1. Koordinaator ja Noorte Esindaja nõustuvad tegema koostööd projektikonkursi "Nopi Üles" tegevuste raames, mida rahastatakse haridus- ja teadusministri kinnitatud ning Haridus- ja Noorteameti poolt elluviidava ESF kaasrahastatud programmist „Tõrjutusriskis noorte kaasamine ja noorte tööhõivevalmiduse parandamine“ kirjeldatud tegevuste raames.

1.2. Noorte Esindaja koos idee esitanud noortegrupiga vastutab projekti „**Kivi-Vigala tubased mängud**“ elluviimise tegevuste ja aruandluse eest.

2. Tähtajad

2.1. Projekti tegevused viiakse ellu ja nende tegevuste kulud on abikõlblikud 23.10.2020-30.11.2020

2.2. Vahe- ja lõpparuanne esitatakse blogipostituse vormis aadressile riin.luks@ank.ee.

2.3. Vahearuanne sisaldab projekti nime, asukohta, vabas vormis kirjeldust toimunust, ülevaadet juba saadud kogemustest ja pildi- või videomaterjali (vt. Lisa aruandluse juhend).

2.4. Lõpparuanne sisaldab projekti nime, toimumise perioodi, asukohta, eraldi korraldajate ja osalejate arvu ja taustakirjeldust, Partneri nime(sid), kirjeldust toimunust, ülevaadet saadud kogemustest, ettepanekuid järgmistele taotlejatele, ülevaadet kuludest ja pildi- või videomaterjali, täpsemalt vt. Lisa aruandluse juhend.

2.5. Vahearuaude tähtaeg on 12.11.2020

2.6. Lõpparuande tähtaeg on 30.11.2020

3. Kokkulepitud tegevused ning toetus

3.1. Noorte Esindaja koos toetust taotlenud noortega viib projekti „**Kivi-Vigala tubased mängud**“ ellu Kivi-Vigalas.

3.2. Elluviidava tegevuse tegevuskava ja eelarve koostab Noorte Esindaja koos toetust taotlenud noortega.

3.3. Projekti kogukulu on 1800€

3.4. Koordinaator toetab elluviidavat tegevust summaga **1800€**

3.5. Projekti lõppedes esitab noor koos Noorte Esindajaga aruande (blogipostituse jaoks vajaliku info) Koordinaatorile.

3.6. Noorte Esindajal ei ole õigust kasutada projekti elluviimiseks eraldatud toetust tulu saamiseks ei otseselt ega kaudselt.

3.7. Projekti raames soetatud vahendid jäävad noortele ja kogukonnale tasuta kasutamiseks Koordinaatori ja Noorte Esindaja vaheliste kokkulepete tingimustel Kivi-Vigala Rahvamajja ja noortetuppa.

4. Kulude katmine

4.1. Noorte Esindajale määratud tegevuseks ette nähtud toetus kantakse üle 100% ulatuses pärast lepingu sõlmimist seitsme tööpäeva jooksul arvenumbrile EE462200221073101430

4.2. Koordinaator teeb maksed Noorte Esindajale eurodes.

5. Abikõlblikud kulud ja nende kajastamine

5.1. Toetust võib kasutada vastavalt projekti eelarvele (Lisa 1).

5.2. Eelarves kajastatud kulud võivad projekti läbiviies taotletud summa lõikes muutuda, kui tehtavad muudatused on projekti teostumise seisukohast vajalikud ja selgitatud. Tehtavatest muudatustest tuleb Koordinaatorit teavitada ning muudatused suuliselt või kirjalikult kooskõlastada.

5.3. Abikõlblikud on kulud, mis:

5.3.1 tekivad abikõlblikkuse perioodil;

5.3.2 on proportsionaalsed, tegevuse elluviimiseks vajalikud, põhjendatud ja majanduslikult otstarbekad.

6. Partneri õigused ja kohustused

6.1. Noorte Esindaja koos taotlenud noortega vastutavad määratud tegevuse elluviimise eest.

6.2. Noorte Esindaja võtab otsuste tegemisel ja tegevuste läbiviimisel arvesse:

6.2.1 toetust taotlenud noore huvi ja arvamust;

6.2.2 noorte kaasamise põhimõtteid;

6.2.3 arvestab, et projekt on noorte omaalgatus ning suunatud kogukonna arengule.

6.3. Noorte Esindaja annab Koordinaatorile õigeaegselt ning kokkulepitud vormis vajalikku informatsiooni. Noorte Esindaja vastutab informatsiooni korrektsuse ja õigsuse eest.

6.4. Noorte esindaja järgib teavitusjuhendit ja selle täitmist noorte poolt. Juhend saadetakse samal ajal kui leping.

6.5. Noorte Esindaja vastutab andmekaitseaduse täitmise ning pildi/videomaterjali ja registreerimislehtede korrektse käsitlemise eest (lähtuvalt andmekaitseadusest).

7. Projektikonkursi Nopi Üles Koordinaatori õigused ja kohustused

7.1. Koordinaator informeerib Noorte Esindajat õigeaegselt kõigist projekti elluviimist puudutavatest asjaoludest, sh konsulteerib Noorte Esindajaga määratud tegevuse võimaliku muutmisega seonduvat.

7.2. Koordinaator kohustub kaitsma Noorte Esindajalt saadud delikaatseid isikuandmeid vastavalt seadustes kehtestatud nõuetele.

8. Leppe muutmine ja lõpetamine

Pooltel on õigus alata Leppe muutmine. Väljapakutud muudatusest keeldudes tuleb otsust põhjendada või selgitada, millist täiendavat informatsiooni oleks vaja ettepaneku täiustamiseks. Leppe muudatused jõustuvad mõlema Poole allkirjastamisel.

9. Vaidluste lahendamine

Lepest tulenevad vaidlused ja Leppega reguleerimata küsimused lahendavad Koordinaator ja Noorte Esindaja läbirääkimiste teel, kokkuleppe mittesaavutamisel lahendatakse erimeelsused (Tartu) Maakohtus.

10. Kontaktid

10.1. Koordinaator määrab oma esindaja juhendama Töö tegemist, Noorte Esindajale informatsiooni andmiseks, Töö tingimustele vastavuse kontrollimiseks. Koordinaatori esindajaks on: Riin Luks, Eesti ANK Nopi Üles projektijuht

10.2. Noorte Esindaja määrab oma esindaja juhendama Töö tegemist ja Koordinaatorile informatsiooni andmiseks. Noorte Esindaja esindajaks on: Karolin Otter /projektijuht

10.3. Punktis 10.2. toodud andmeid kasutatakse ühenduse võtmiseks projektijuhiga küsimustest, mis puudutavad Nopi Üles projektikonkurssi või ettevõtlikkuse arendamisega seotud teemasid.

11. Lõppsätted

11.1. Lepet puudutav suhtlus toimub taasesitatavas vormis eesti keeles.

11.2. Lepe on koostatud kahes võrdset juriidilist jõudu omavas eksemplaris, millest Koordinaator saab ühe ja Noorte Esindaja ühe eksemplari.

11.3. Lepe allkirjastatakse paber kandjal või digitaalselt, viimasel juhul lisatakse allkirjastatud Leppe väljatrüki juurde digitaalallkirjade kinnitusleht.

Konkursi koordinaator
/Digitaalne allkiri/

Noorte Esindaja
/Digitaalne allkiri/

Lisa 6. Nopi Üles eelarve

Tabel 7. Esialgne eelarve

Lepingu Lisa 1 Nopi Üles eelarve

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Taotleja nimetus: MTÜ Kivi-Vigala Kant		Lepingu nr. 53/2020		
Kuluartikkel (vajadusel lisage ridu juurde)	Ühik (tk, päev jne)	Kogus (1, 5, 20..)	Tasutakse Nopi Üles poolt	Kokku
Teler	tk	1	jah	500 €
Mängukonsool	tk	1	jah	470 €
Mängukonsooli lisavarustus	komplekt	1	jah	120 €
Mängud	komplekt	1	jah	300 €
TV alus ratastel	tk	1	jah	260 €
Suupisted	5 päeva	1	jah	150 €
Kokku				1 800 €

Tabel 8. Täiendatud eelarve

Nopi Üles - Kivi-Vigala Rahvamaja. Karolin Otter ja Liisa-Marinelli Viik.			
Tegevus	Vajalikud vahendid	Kulu	Kokku
Projekti elluviimiseks vajalike vahendite soetamine	Teler (55")	500€	1,800€
	Playstation 4	470€	
	Playstation (puldid + kaamera)	120€	
	Mängud	300€	
	TV alus ratastel	260€	
	Suupisted	150€	
Tegevused	Aeg	Vahendid	
1. Tantsuvõistlus	01.11.2020	Teler, Playstation, lisavarustus, kaamera, mängud, tv alus ja suupiste	
2. Pühapäevane mängukas	08.11.2020		
3. Filmimaraton	15.11.2020		
4. Mälupäev	22.11.2020		
5. Pere jämm	29.11.2020		

Kui võimalik püüame üritused lähemale nihutada, kuid kõige hilisem plaan on selline. Vajadusel saaksime omavahel ühendada tegevused Pühapäevane mängukas ja Mälupäev. (Võime teha pikema päeva.) Kui mõne vahendi soetamisest jääb raha üle, siis nihutame selle "mängude" või "suupistete" alla.

Lisa 7. Nopi Üles nimekirjad ning plakat

Foto 1. Nopi Üles projekti osalejate nimekiri

Projektifondi "Nopi Üles" tegevuste elluviimist rahastatakse haridus- ja teadusministri kinnitatud ning Haridus- ja Noorteameti poolt elluviidava ESP kaasrahastatud programmi "Tähtsumarati noorte kaasamine ja noorte sotsiaalvõimekuse parandamine" kirjeldatud tegevuste raames.

Kivi-Vigala rahvamajas

TUBASED MÄNGUD

LAUPÄEVAL, 28.11
KELL 12.00-18.00

Päev on täis erinevaid põnevaid tegevusi, milleks on:

- tähtsumaraton
- mälumäng
- mänguralli

ja palju muud põnevat!

Üritusele on oodatud lisaks lastele ka emad, isad, õed ja vennad!

OLLUINE INFO
Kuulame vallituse ja KOVI edasi! korraldusi ning kohapeal läikeme vajalikke nõudeid!
Vajadusel läikeme sündmuse teadmata ajaks edasi ning kohtume mõni teine kord!

ANIK

Projektifondi "Nopi Üles" tegevuste elluviimist rahastatakse haridus- ja teadusministri kinnitatud ning Haridus- ja Noorteameti poolt elluviidava ESP kaasrahastatud programmi "Tähtsumarati noorte kaasamine ja noorte sotsiaalvõimekuse parandamine" kirjeldatud tegevuste raames.

Nopi Üles projektikonkurs 28. novembril 2020

Kivi-Vigala Tubased mängud

Registreerimiskohad

Lisaks Kivi-Vigala Tubased mängud projekti jooksul minid pildistada ja pilt üritusega seotud sotsiaalmeediale jagada, nt Nopi Üles blogis!

Jrk.nr	Nimi	Vaesus	Alkiri
1	Karoli Oja	16	Ulla
2	Kaare - Kaarepõld Ühend	13	Ky
3	Johanna Jäglemees	8	Katrin
4	Reinhold - Reinhold	20	Reinhold
5	Reinhold - Reinhold	13	Reinhold
6	Kaare - Kaare	10	Kaare
7	Reinhold - Reinhold	17	Reinhold
8	Reinhold - Reinhold	10	Reinhold
9	Kaare - Kaare	11	Kaare
10	Kaare - Kaare	25	Kaare
11	Olga - Olga	10	Olga
12	Reinhold - Reinhold	3	Reinhold
13	Reinhold - Reinhold	46	Reinhold
14	Reinhold - Reinhold	52	Reinhold
15	Reinhold - Reinhold	51	Reinhold
16	Reinhold - Reinhold	48	Reinhold
17	Reinhold - Reinhold	11	Reinhold
18	Reinhold - Reinhold	11	Reinhold
19	Reinhold - Reinhold	32	Reinhold
20	Reinhold - Reinhold	30	Reinhold
21	Reinhold - Reinhold	15	Reinhold
22	Reinhold - Reinhold	15	Reinhold
23	Reinhold - Reinhold	16	Reinhold
24	Reinhold - Reinhold	19	Reinhold

ANIK

"Kivi-Vigala tubased mängud"

Projektifondi "Nopi Üles" tegevuste elluviimist rahastatakse haridus- ja teadusministri kinnitatud ning Haridus- ja Noorteameti poolt elluviidava ESP kaasrahastatud programmi "Tähtsumarati noorte kaasamine ja noorte sotsiaalvõimekuse parandamine" kirjeldatud tegevuste raames.

Lisainfo programmi tubasest kodulehel www.anik.ee.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

ANIK

Lisa 8. Nopi Üles vahearuanne

Vahearuanne

Vahearuande kirjutasiid Liisa-Marinelli Viik ja Karolin Otter

- **Projekti nime ja asukohta**

Kivi-Vigala mängud; Kivi-Vigala rahvamajas

- **Kuidas on projektitegevused siiani läinud**

Projekti algus oli äärmiselt kiire tempoga, kuna mõte esitada projekt tuli suhteliselt hilja. Kohe panime koos teiste noortega pead kokku ning jõudsime arusaamale, et ihkame kõige rohkem üht ägedat mängukonsooli varustust. Mõeldud-tehtud. Kirjutasime projekti ning filmisime videoklipi. See on siimaani olnud üks lõbusamaid asju. Klippe tuli kokku nii palju, et kokku pannes oli raske valida, mida jätta ja mida mitte. Meil oli nii hea meel, et kogusime laigid kokku nii kiiresti. Edasi mõlgutasime mõtteid meie projekti tegevuste osas. Millal täpselt, kuidas ja mis selleks ikkagi vajalik.

- **Mis on eriti hästi õnnestunud**

Jutt on läinud kogukonnas liikvele ning palju noori on hakanud meie projekti kohta huvi üles näitama. Küsitakse palju, millal esimene kokkusaamine on.

- **Millised probleemid või murekohad on tekkinud**

Hetkel on üks suurim probleem, et kohale pole jõudnud veel meile vajalik inventar. Tellisime vajalikud vahendid veebi teel ning alles novembri lõpuks peaksid vahendid kohale jõudma, seoses koroonaga hetkel meil vajalikke vahendeid ei ole. Vahendite saabumis tähtaeg lükati edasi ning uueks tähtajaks on märgitud 27. november, mis on suhteliselt kuu lõpp. Kuna osad piirid on kinni, siis see teeb asja veel keerukamaks ning tekitab meis palju muret, kas jõuame asjad õigeaegselt tehtud. Arutelus on ka plaan B, kus vahendite saabumisel teeme koos noortega ühe ööbimise rahvamajas või pika päeva, mille sisse põimime kõik toimuma pidanud üritused. Hetkel pole me veel lootust kaotanud, kuid natukene murelik on olla küll.

- **Mida on juba tehtud ja mida tehakse järgmiste sammudena**

Esialgu peame taas noortega kokku saama ning mõelda, kuidas näeb üritus välja kui kõik tegevused mahutada ühte päeva. Samuti teeks valmis plakati põhjad sündmuseks. Tahaksime, et vahendite saabumise ajaks oleks kõik vajalik eeltöö tehtud. Samuti peame veidikene arvestama uute piirangutega, mille valitsus on kehtestanud.

- **Mida olete siiani projekti läbi viies õppinud**

Eelkõige seda, et kõiki riske pole võimalik ette näha ning tihtipeale unustad riskidega tegeleda. Alati peab valmis olema ootamatusteks, kuid hetkel oleme veel positiivsed. Küllap jõuame ikka õigeks ajaks asjadega valmis. Alla igal juhul ei anna!

- **Millist lisatuge vajaksite**

Võibolla veel kõrvaltvaataja pilku, mida antud olukorras ette võtta. Ehk mõni väga hea ja abistav plaan on käeulatuses, kuid me ise seda ei näe.

- **Lisada võib pildi- ja videomaterjali**

Hetkel peale video uusi pildi või videomaterjale ei ole.

Lisa 9. Nopi Üles lõpparuanne

Lõpparuanne

Kivi-Vigala tubased mängud

Toimumise periood: Taotlus esitati Nopi üles projektikonkursile oktoobri alguses. Video saadi üles Nopi Üles facebooki leheküljele 16. oktoobriks ning kohustuslik kogus *like* koguti kokku vaid kahe päevaga. Üritus toimus 28. novembril kella 11.00-18.00 Kivi-Vigala rahvamajas.

Projektimeskonna liikmete arv: Põhi liikmeteks olid Liisa-Marinelli Viik ja Karolin Otter. Video aitasid lisaks koostada Rayan Kuldma ja Grete Ly Sildoja. Noortele mentoriks oli Annabel Vaarma ning eelarvega aitas ka Annika Urbel.

Osalejate arv ning taustakirjeldus: Kokku osales üritusel 24 inimest. Osalejad olid kohalikud inimesed, nii noored kui ka vanad. Rahvamajja seadis sammud ka mõni noor, kes varem polnud rahvamajas käinud. Läbi astusid päeva jooksul ka külaelanikud, kes tulid lihtsalt uudistama, millega lapsed hakkama saanud ning mis võimalused on noortele rahvamajas loodud. Samuti oli üritusel ka lapsevanemaid.

Partnerite nimed: Kivi-Vigala rahvamaja (kohtumised ja üritus toimus seal), Kivi-Vigala Põhikool (jagas edasi infot nooretele), Auna OÜ (toitlustus ja snäkid).

Tegevuste ja toimunu kirjeldust: Seoses keerulise ja äreva olukorraga olime sunnitud kõik üritused viima läbi ühel päeval. Esialgne plaan oli jagada päev kolmeks (12.00-14.00, 14.00-16.00, 16.00-18.00). Algusega kell 12 ning kuni kella 18.00 ning osalejatel oli võimalus eelregistreerida ennast. Noored aga olid liiga elevil ning tulid kohale juba tund aega varem. Kuna paljud noored käisid samas koolis, siis lasime neil üritusel algusest lõpuni olla kuna igapäevaselt puutuvad nad omavahel nagu nii kokku.

Osalejatel oli võimalik tutvuda erinevate mängudega. Populaarsemateks osutusid ralli ja *just dance*. Kuna mängukonsooli oli vaid üks ja pulte kaks, siis saalis oli võimalus mängida ka erinevaid laua- ja kaardimänge.

Ülevaadet saadud kogemustest (mis õnnestus hästi, mis tekitas probleeme, mida läbi projekti õppisite): Projekti algus oli äärmiselt kiire tempoga, kuna mõte esitada projekt tuli

suhteliselt hilja. Kohe panime koos teiste noortega pead kokku ning jõudsim arusaamale, et ihkame kõige rohkem üht ägedat mängukonsooli varustust. Mõeldud-tehtud. Kirjutasime projekti ning filmisime videoklipi. See on siimaani olnud üks lõbusamaid asju. Klippe tuli kokku nii palju, et kokku pannes oli raske valida, mida jätta ja mida mitte. Meil oli nii hea meel, et kogusime *laigid* kokku nii kiiresti. Edasi mõlgutasime mõtteid meie projekti tegevuste osas. Millal täpselt, kuidas ja mis selleks ikkagi vajalik. Jutt on läinud kogukonnas liikvele ning palju noori on hakanud meie projekti kohta huvi üles näitama. Küsitakse palju, millal esimene kokkusaamine on. Üks suurimaid probleeme oli see, et seoses koroonaga hilinesid meie vajalikud vahendid, kuna piirid olid suletud. Kuid õnneks jõudis inventar õigel hetkel ning saime siiski ürituse läbi viia. Kasutusele tuligi võtta plaan B, kus viime kõik tegevused läbi ühel päeval. Samuti pidime veidikene arvestama uute piirangutega, mille valitsus oli kehtestanud. Seetõttu oligi päev jagatud kolmeks ning hoidsime ruumi hajutatud.

Noortega saimegi kõige suurema kogemuse ühe projekti kirjutamise kohta ning sündmuse läbi viimise kohta. Samuti edaspidi paneme rõhku rohkem riskidele, et sündmus kõigeks valmis olla. Tiimina samas saime aru, et meil on tugev improvisatsiooni oskus ning vajadusel suutsime kiiresti ümber mõelda või tegutseda.

Samuti otsustasime üheskoos teiste noortega, et kui olukord on rahulikum teeme kõik lubatud üritused taas läbi.

Kuidas sai kogukond kasu, milline oli tagasiside? Ehk tänu meie projektile ühendame rohkem omavahel nii külas kui ka vallas elavaid noori. Samuti saame rahvamajja tuua rohkem noori, kellel igapäevaselt sinna tavaliselt asja ei ole. Meie projektist võtsid osa ka noored, kes tavaliselt pigem jääks koju. Tagasiside on seni olnud ainult positiivne ning kogukonnal on hea meel, et noored üht projekti eest vedasid ning lõpule viisid. Samuti oodatakse juba uut üritust, sest olude sunnil kõik kes soovisid kohale ei saanud siiski tulla.

Ettepanekuid järgmistele taotlejatele: Kõige tähtsam, mida meie õppisime on see, et näha ette riske ning olla valmis ootamatuteks. Tuleb olla valmis kiiresti ümber lülituma, kuid eelkõige on oluline alati jääda positiivseks. Samuti õhutame kaasama kogukonda, sest üheskoos saab palju rohkem ära teha kui üksinda pusides.

Ülevaadet kuludest: Summa jaotus suuresti kaheks: inventar ning snäkid. Täpsemalt näha kulusid eraldi manuses *Google Drive lingina* (kuluaruanne ning kuludedokument).

Osalejate arv, projektis kasusaajate arv: On üldpildis sama, mis üritusel osalenud inimesed. Kuid siiski võib juurde lisada üksikud, kes aitasid üritust reklaamida nii facebookis jagades kui ka suust-suhu noortele rääkides.

Registreerimislehed: Lisatud eraldi pildina *Google Drive* kausta.

Palun lisada ka teavitustegevusega seotud linke, sotsiaalmeediapostitusi, artiklite lingid, pildid teavitusplakatitest vms: Jagasime oma plakatit rahvamaja seinal, Vana-Vigala noortetoas ning samuti Kivi-Vigala Põhikoolis (+ ekool). Lisaks ilmusid Kivi-Vigala rahvamaja facebooki seinalle plakatit ning kõik üritusega seotud postitused. (Kasutasime alati märget #nopiules).

Pildi- ja videomaterjalid: Jagame teile *Google Drive* linki, kus lisasime eraldi kaustana ürituse pildid (gmailis saatmiseks liiga suured failid).

Registreerimislehed või muul moel tõestatud osalejad/tegevuse toimumine: Samuti eraldi manusena ning *Google Drive* kaustas.

Lisa 10. Intervjuu kava

Tabel 9. Intervjuu kava

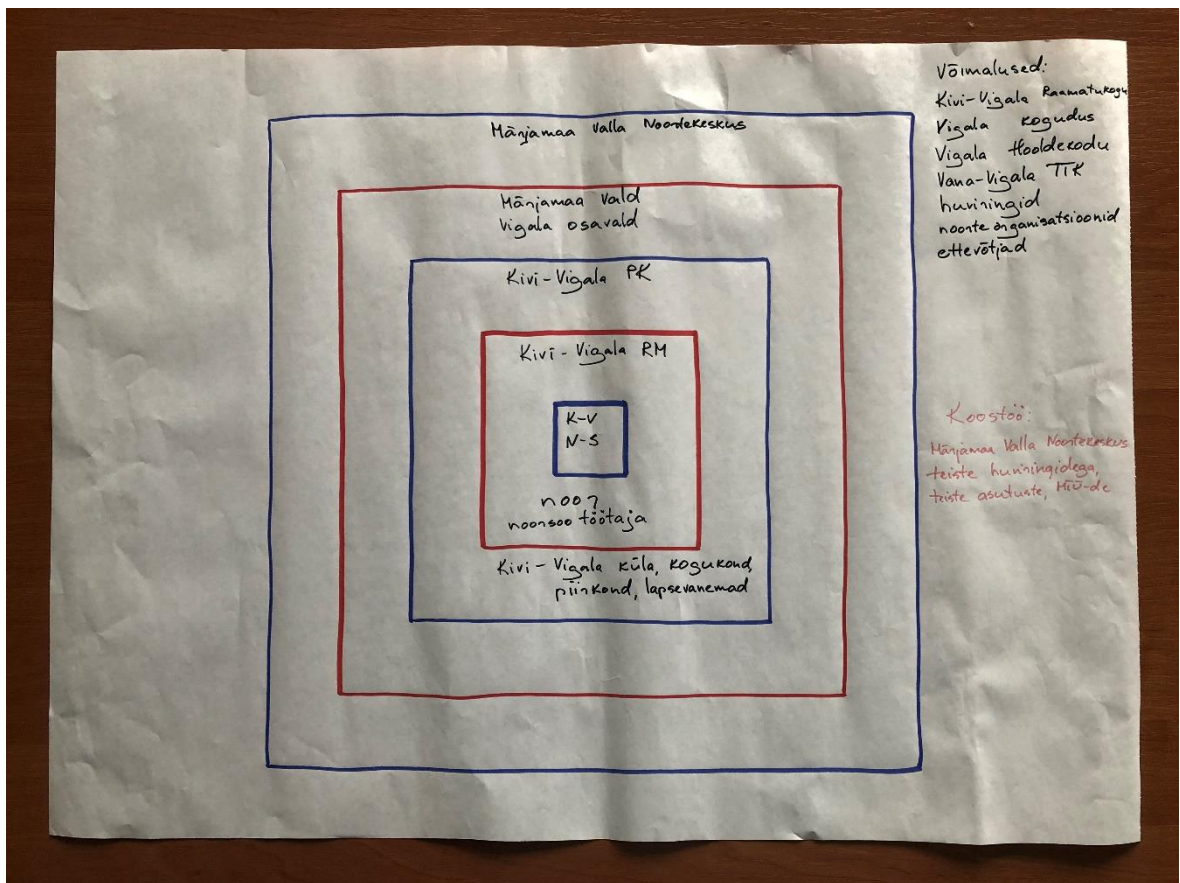
EESMÄRK: Fookusgrupi intervjuu eesmärgiks oli välja selgitada valla noorsootöö spetsialistide ja ametnike ettekujutus noorsootööst Märjamaa vallas ning suunised Kivi-Vigala noortestudio edasiseks toimimiseks. Intervjuul osaleb 6 inimest. Ajaline kestvus umbes poolteisttundi.	
5 min	Tänuõnad. Sissejuhatus. Kokkulepped. Miks me koos oleme?
10 min	Alustuseks pilk peale Huviharidusstandardile, Noorsootöö seadusele ja Noortekeskuste Hea Tavale. Noortestudio tegutseb samadel põhimõtetel.
15 min	Loov-praktilise töö käigus valminud kodulehe tutvustus. Mida oleme teinud ja mis arengud? Ettepanekud ja kommentaarid.
25 min	Tänavaküsitluse video vaatamine – mis on noorsootöö? Video tagasiside. Mis mõtteid ja reaktsioone tekitas? Kui teha sarnast küsitlust Märjamaa vallas, mis oleks Teie arvates vastused? Kui teadlikud on meie inimesed? Mis on valla prioriteedid et olla kogukonnas teadlikum? Mida noored noorsootöös eelkõige peaks õppima? Valla arengukavas olevad eesmärgid - Mis meetmetega saavutatakse jätkusuutlikkus ja kättesaadavus? Kas oleks vajadus täiendavale dokumendile?
25 min	Videoanalüüs. Kus toimub noorsootöö? „Sibula“ põhimõttel paberile kaardistamine, mille keskmes on noortestudio. Videoanalüüs. Kes teeb noorsootööd?
10 min	Mis on teie prioriteedid, mis peaksid kindlasti rahastatud saama noorsootöö valdkonnas?
10 min	Koostöö „sibul“ – täiendused? Missuguste kogukonnas olevate ressursside peale pole veel ise tulnud? Millised ressursse saaksin kogukonnas ära kasutada? Kelle jaoks võiksin ise ressurss olla? Keda aidata? Milline on ja kuidas saavutada hea noorsootöö?
5 min	Tagasiside ring. Võtame kokku räägitud teemad. Minupoolsed tänuõnad.

Lisa 11. Koodipuu

- **K1: Ühtne arusaam Märjamaa valla noorsootööst**
 - K11: Kommunikatsioon
 - küla kogukonnaga
 - teiste valla asutustega
 - ettevõtjatega, MTÜ ja üksikisikutega
 - kokkulepitud kommunikatsioonikanalid
 - K12: Koostöö
 - tegevuste korraldamiseks sisendi küsimine erinevatelt sihtgruppidele
 - ümberkaudsete/teiste noorsootöö teenuse pakkujate võimaluste kaasamine
 - dubleerimine
 - oma nišši leidmine
 - K13: Noorsootöö kaardistamine
 - noorsootöö kvaliteedihindamise läbiviimine vallas
 - iga aastaselt valla enda poolt läbiviidud küsitlused, rahuolu-uuringud jne
- **K2: Noorte üldpädevuste arendamine noorsootöös**
 - K21: Noorte sotsiaalsete oskuste arendamine:
 - üksteisega arvestamine, vastutus, eestvedamine omaalgatus, ettevõtlikkus, meeskonnatöö jne
 - K22: Noorte refleksiooni ja analüüsioskuste arendamine:
 - tegevuste ja teadmiste mõtestamine
 - tagasisidestamine
 - K23: Mobiilne noorsootöö

Lisa 12. Noortestudio koostöövõrgustiku võimaluse

Foto 2. Noortestudio koostöövõrgustiku võimaluste skeem

Lisa 13. Noortestudio kodulehekülj

Kodulehekülje aadress on noortestudio.weebly.com

Foto 3. Noortestudio kodulehekülje avaleht

NOORTESTUUDIO

HEI!

Tere tulemast meie leheküljele!

Oleme aktiivsed ja tegusad noored, kellele meeldib üheskoos vaba aega veeta.

See siin on meie oma lehekülg, kus saad meie tegemistel paremini silma peal hoida.

[LOE MEIE KOHTA LÄHEMALT SIIT](#)

SUMMARY

"Development and supervision of the Kivi-Vigala noortestudio".

My creative-practical dissertation was the establishment, organization of activities, development and supervision of the Kivi-Vigala noortestudio in 2018-2021. The purpose of the noortestudio is to diversify hobbies of the youth by involving young people in community center and community activities, supporting local traditions.

The aim of this creative-practical dissertation was to contribute to the creation of diverse and high-quality youth work opportunities for the young people of Kivi-Vigala village, taking into account their interests, development needs and peculiarities.

The goals and tasks set for the dissertation were achieved: 1) the work provides an overview of the approaches and documents of youth work that are the basis of the activities of the Kivi-Vigala noortestudio, 2) the activities of the noortestudio in 2018-2021 have been analyzed, 3) an overview of the process of creating a website for the noortestudio has been given, 4) a discussion has been held with local government officials, 5) an action plan has been created for 2021-2022.

In my opinion, the preparation of a creative-practical thesis turned out to be useful for a noortestudio for the following reasons: 1) the planned activities are more specifically planned, 2) values and beliefs are considered important, 3) the community is more aware about the field of youth work, 4) the activities of the noortestudio are more transparent, 5) a functioning cooperation network is being set up, 6) as a mentor, I am more competent in applying new knowledge, skills and experience, 7) activities are sustainable and necessary for young people living in the Kivi-Vigala region.

Reading this dissertation can be useful for people working in the field of youth work in Märjamaa municipality, introducing one of the possibilities of conducting youth work in the form of a noortestudio. In addition, the dissertation builds trust between the youth workers and parents, whose children take part in the activities of the youth studio. The dissertation is definitely necessary by giving the Märjamaa rural municipality government an overview of the organization and conduct of youth work in the Kivi-Vigala area.

Lihtlitsents

Mina, Annabel Vaarma,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose

KIVI-VIGALA NOORTESTUUDIO KORRALDAMINE JA JUHENDAMINE AASTATEL 2018-2021

mille juhendaja on Külli Salumäe

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Annabel Vaarma

20.05.2021